

М. В. Йолтухівський

**Історія
кафедри нормальної фізіології
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова**

**Вінницький національний медичний
університет ім. М. І. Пирогова
Наукова бібліотека**

М. В. Йолтухівський

**Історія
кафедри нормальної фізіології
Вінницького національного
медичного університету
ім. М. І. Пирогова**

До 90-річчя з часу заснування

Вінниця, 2023

УДК 612(091)(477.44)
Й75

Йолтухівський М. В. Історія кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова : до 90-річчя з часу заснування / М. В. Йолтухівський ; ВНМУ ім. М. І. Пирогова, Наук. б-ка. – Вінниця, 2023. – 152 с. : фот., іл.

Біобібліографічне видання присвячене 90-річному ювілею кафедри нормальної фізіології. У ньому зібрано й систематизовано матеріали про завідувачів та співробітників кафедри, наукові та дослідницькі напрями роботи, а також основні здобутки та досягнення колективу. Автор видання представив багатогранну історію кафедри з власного погляду й досвіду роботи та доповнив книгу спогадами своїх вчителів і колег – професора Н. В. Братусь, доцентів К. П. Топчієвої і Г. М. Смолякової. У написанні «Історії...» також використано матеріали Державного архіву Вінницької області, архіву та наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Історичний нарис побудовано за хронологічним принципом. Розповідь супроводжують світлини й ілюстративні матеріали. Видання доповнюють «Список літератури про кафедру» та «Іменний покажчик співробітників кафедри».

Книга адресована фахівцям медичної галузі, краєзнавцям, бібліотечним працівникам та всім, хто цікавиться історією медицини й університету.

УДК 612(091)(477.44)

КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Рік заснування кафедри – 1932

З часу заснування кафедри протягом 90 років основним науковим напрямом були дослідження з ключових проблем нейрофізіології

За період існування Вінницької фізіологічної наукової школи:

- захищено дисертацій
доктора медичних наук – 15
кандидата медичних наук – 80
- присвоєно наукових звань
професора – 9
доцента – 29
- публікацій у наукометричних базах
Scopus – 139
Web of Science – 793
- видано 3 загальнодержавні підручники;
- розроблено комп'ютерну функціональну модель організму людини «СКІФ».

Завідувачі кафедри

1932–1936 рр.

Сковорода-Зачиняєв Олександр Іванович

Професор. Учень академіка І. П. Павлова та нащадок славетного Григорія Сковороди. Наукова робота «Опыт характеристики уравновешенного типа нервной системы».

1937–1941 рр.

Скіпін Георгій Васильович

Член-кореспондент АПН РРФСР. Учень і співробітник академіка І. П. Павлова. Автор монографії «О механизме образования условных пищевых рефлексов».

1942–1943 рр., 1944–1953 рр.

Серков Пилип Миколайович

Академік НАН України, почесний професор ВНМУ ім. М. І. Пирогова, заслужений діяч науки України, двічі лауреат Державної премії України, лауреат іменних премій імені І. М. Сеченова та О. О. Богомольця. Член Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO). Автор понад 250 наукових робіт. Керівник 16 докторських і 46 кандидатських дисертацій.

1953–1961 рр.

Вітте Микола Карлович

Професор, член-кореспондент АН УРСР, завідувач відділу фізіології Інституту гігієни праці АН УРСР. Автор монографій «Учение И. П. Павлова о высшей нервной деятельности», «Тепловой обмен человека и его гигиеническое значение».

1961–1991 рр.

Братусь Ніна Василівна

Професор, заслужений діяч науки і техніки України, відмінник охорони здоров'я, член Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO). Керівник 6 кандидатських дисертацій. Автор монографії «Мозжечок и висцеро-рецепторы» (1969).

1991–2015 рр.

Мороз Василь Максимович

Професор, доктор медичних наук, академік НАМН України, Герой України, заслужений працівник науки та техніки України, лауреат Державної премії України. Член Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO). Автор 41 винаходу, понад 400 наукових праць, у тому числі 11 монографій. Підготував 8 докторів та 9 кандидатів наук.

з 2015 року

Йолтухівський Михайло Володимирович

Професор, доктор медичних наук, заслужений працівник освіти України. Керівник 5 кандидатських дисертацій. Автор монографій «Латеральний гіпоталамус і префронтальна кора в організації довільних рухів» (1998), «Ходьба людини» (2022).

У 1921 році у м. Вінниці був відкритий фармацевтичний інститут, про що було повідомлено у місцевій газеті. У травні 1930 року був відкритий Вінницький філіал Всеукраїнського інституту заочної медичної освіти. Практичні та лабораторні заняття почались 1 жовтня і проводились у навчальних приміщеннях фармацевтичного інституту. Студенти отримували домашні навчальні завдання й контрольні роботи з Київського, Харківського та Одеського медичних інститутів. Іспити й заліки приймали викладачі фармацевтичного інституту. У 1932 році заочний медичний інститут був реорганізований у вечірній виробничий інститут. Восени цього ж року почала функціонувати кафедра нормальної фізіології, яка розташувалася в трьох кімнатах на базі Вінницької обласної лікарні ім. М. І. Пирогова.

З 1932 р. до 1936 р. кафедру очолював Сковорода-Зачиняєв Олександр Іванович

Сковорода-Зачиняєв О. І. народився у 1877 році у Воронежській губернії. До Жовтневої революції працював вчителем середньої школи у Петрограді. Після встановлення радянської влади в Україні переїхав до м. Києва, де спеціалізувався з рефлексології. Обіймав посаду доцента в медичному інституті, викладав у ветеринарному та художньому інститутах м. Києва, був завідувачем лабораторії з рефлексів Всеукраїнської академії наук. Наприкінці 20-х років працював під керівництвом І. П. Павлова у Фізіологічному інституті АН СРСР у Ленінграді. Виконував роботу про особливості нервової системи собаки врівноваженого типу. Спостерігав виникнення гіпнотичних фаз. Була виконана й надрукована наукова робота «Опыт характеристики уравновешенного типа нервной системы». У 1932 році очолив кафедру інституту у званні професора. На кафедрі в той час працював один асистент О. А. Тригубенко. Сковорода-Зачиняєв О. І. помер у 1936 році, похований у м. Вінниці.

У 1934 році наказом Наркома охорони здоров'я УРСР був створений медичний інститут і почалось будівництво навчальних корпусів і гуртожитку.

З 1937 р. до 1941 р. кафедру очолював Скіпін Георгій Васильович

**Георгій Васильович
Скіпін**

Скіпін Г. В. народився у 1900 році в сім'ї робітників. Навчався у Військово-медичній академії. Під час навчання під керівництвом І. П. Павлова займався науковою роботою на кафедрі фізіології. Після закінчення академії працював лікарем військового

шпиталю та продовжував у лабораторії І. П. Павлова наукові дослідження умовних рефлексів. У 1928 році за представленням І. П. Павлова був зарахований до аспірантури при фізіологічному відділі Інституту експериментальної медицини. Після закінчення аспірантури в 1930 році був за конкурсом зарахований у докторантуру при Інституті фізіології АН СРСР та продовжував працювати в «башті мовчання» фізіологічного відділу Інституту експериментальної медицини. Після закінчення докторантури у 1933 році продовжував працювати в І. П. Павлова, водночас обіймав посаду асистента кафедри фізіології Першого Ленінградського медичного інституту. У 1934 році за представленням І. П. Павлова був обраний завідувачем кафедри нормальної фізіології Донецького медичного інституту. З 1937 року до липня 1941 року, маючи науковий ступінь кандидата медичних наук, очолював кафедру нормальної фізіології Вінницького медичного інституту.

Під керівництвом Г. В. Скіпіна працювали асистенти М. Є. Штарк і М. І. Іванов, вивчались механізми утворення умовних харчових рефлексів та вплив симпатичної нервової системи на вищу нервову діяльність. У 1940–1941 роках було надруковано 9 статей у працях фізіологічної лабораторії ім. І. П. Павлова.

Під час Другої світової війни й до 1952 року виконував науково-педагогічну роботу в медичних інститутах Алма-Ати, Іваново та Донецька. У 1952–1964 роках працював завідувачем лабораторії умовних рухових рефлексів при Інституті вищої нервової діяльності АН СРСР у м. Москва. У 1947 році видав монографію «О механизме образования условных пищевых рефлексов». В останні роки займався вивченням фізіологічних механізмів свідомих рухів. Надрукував 13 наукових робіт. Отримав звання члена-кореспондента АПН РРФСР.

5 червня 1964 року Георгій Васильович помер від хвороби серця.

**Протягом 1942–1943 рр. та 1944–1953 рр.
кафедру очолював
Серков Пилип Миколайович**

**Пилип Миколайович
Серков**

Серков П. М. народився 12 жовтня 1908 року в селі Фарпост Шулячеського району Рязановської волості Смоленської губернії в селянській сім'ї. Відійшов у вічність 1 серпня 2011 року, похований на Байковому кладовищі в м. Києві.

Навчався в середній школі. У 1926 році був зарахований до Смоленського медичного інституту, який закінчив 15 січня 1931 року.

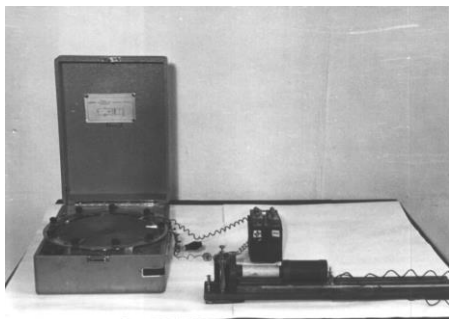
Після закінчення інституту працював завідувачем Ореховенської лікарні Ізносковського району, у минулому Західної області. Протягом року був лікарем-червоноармійцем 191-го стрілецького полку, розташованого у м. Рославлеві. Після служби в армії навчався в аспірантурі на біологічному факультеті Казанського університету під керівництвом одного з провідних електрофізіологів, у майбутньому академіка Д. С. Воронцова. У вересні 1935 року перейшов асистентом до Київського медичного інституту. Того ж року був делегатом XXV Міжнародного конгресу в м. Ленінграді, де познайомився з Г. Като, І. П. Павловим, Ч. Шеррінгтоном.

У 1936 році Пилип Миколайович захистив кандидатську дисертацію і в 1938 році отримав звання доцента. Успішно займався науковими дослідженнями й у 1941 році захистив докторську дисертацію на тему «Фізіологія ізольованого смугастого м'язового волокна».

У червні 1941 року був призваний до лав Червоної Армії і служив завідувачем лабораторії дорожньо-експлуатаційного полку 5-ї армії. 21 вересня 1941 року після оточення німцями легкопораненим попав у полон, з якого вдалося втекти 11 жовтня 1941 року. У грудні 1941 року повернувся у Київський медичний інститут на посаду доцента.

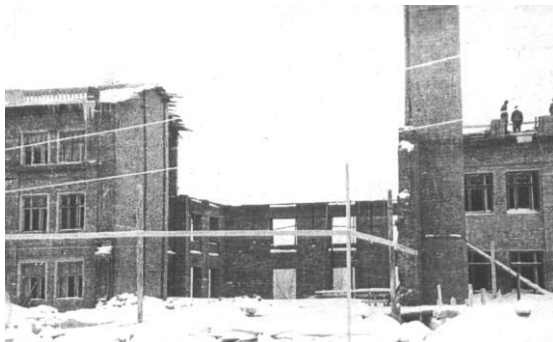
З вересня 1942 року до березня 1943 року П. М. Серков був призначений завідувачем кафедри фізіології Вінницького медичного інституту. Викладачем була Є. Ф. Леонова. Апаратуру зберігали в підвальних приміщеннях кафедри анатомії. Це полегшило роботу

кафедри, коли відновились у повному об'ємі заняття з нормальної фізіології.

З такою апаратурою працювали у ті часи

Після закриття німцями інституту працював у Вінниці спочатку лікарем-епідеміологом, а потім – рентгенологом туберкульозного відділення. Після звільнення м. Вінниці від німецьких загарбників навесні 1944 року влаштувався на два тижні лікарем-ординатором шпиталю для легкопоранених, після чого повернувся завідувачем кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту.

**Морфкорпус
інституту
після звільнення
Вінниці. 1944 р.**

У 1947 році був нагороджений медаллю «За доблестний труд во время Великой Отечественной войны».

Серков Пилип Миколайович при кафедрі організував електрофізіологічну лабораторію. З вересня 1946 року до липня 1948 року був деканом цього ж інституту, а потім з вересня 1949 року до серпня 1953 року обіймав посаду заступника директора з навчальної та наукової роботи.

У 1944–1946 роках на кафедрі працювали учні академіка Д. С. Воронцова: доцент М. М. Кулагін, що прибув з м. Хабаровська, асистент Є. Ф. Леонова, що прибула з м. Києва, а також К. П. Топчієва та І. Я. Волошина. Під керівництвом професора П. М. Серкова було розгорнуто вивчення регуляторних механізмів функцій організму в різних проявах. Передача збудження з нервів на скелетні м'язи вивчала Є. Ф. Леонова, на серце – К. П. Топчієва. Впливом інтероцептивних та пропріоцептивних імпульсів на дихання та кров'яний тиск займався М. М. Кулагін, інтероцептивних імпульсів на електричну активність кори великих півкуль – Н. В. Братусь. К. В. Осташков вивчав взаємовідносини процесів збудження і гальмування в

спинному мозку. Аналізом електричної активності кори головного мозку в залежності від віку при різних захворюваннях разом із клініцистами займався професор П. М. Серков.

У 1953 році переїхав до м. Одеса, де до 1966 року очолював кафедру нормальної фізіології Одеського медичного інституту та був проректором з наукової роботи. Тут при кафедрі нормальної фізіології також організував електрофізіологічну лабораторію. З 1966 року до 1988 року в Інституті фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР він завідував відділом електрофізіології нервової системи, який згодом було реорганізовано у відділ фізіології головного мозку. У 1979–1997 роках Серков П. М. був головним редактором «Фізіологічного журналу».

Необхідно відмітити, що й після переїзду професора П. М. Серкова спочатку до Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова, а потім до Інституту фізіології АН УРСР ім. О. О. Богомольця творчі зв'язки з ним продовжували підтримуватися. Значна кількість наукових робіт кафедри виконувалась за його консультаціями. П. М. Серков приїжджав читати лекції студентам 2 курсу нашого інституту й сфотографувався зі співробітниками кафедри нормальної фізіології.

**П. М. Серков зі співробітниками
кафедри нормальної фізіології**

**П. М. Серков із студентами 2 курсу
Вінницького медінституту. 1945 р.**

**П. М. Серков серед учасників Всесоюзного
симпозіуму «Структурна і функціональна
організація мозочка». Вінниця, 1972.**

Зліва направо: ректор Вінницького медінституту
В. А. Корнійчук, акад. П. Г. Костюк,
акад. П. М. Серков, проф. Н. В. Братусь,
акад. В. В. Фанарджян (Єреван, Вірменія)

**Делегація Вінницького медінституту
під час заходів в день 80-річчя
академіка П. М. Серкова.**

**Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця, Київ.
12 жовтня 1988 р.**

Перший ряд: проф. В. М. Мороз, проф. Н. В. Братусь,
акад. П. М. Серков, к. мед. н. Є. Ф. Леонова.

Другий ряд: третій – професор Г. В. Терент'єв,
шостий – асистент О. В. Власенко

**Академік
П. М. Серков
під час
святкування
100-річного
ювілею
в Академії
наук України.
Київ,
12 жовтня
2008 р.**

Серков Пилип Миколайович

12 жовтня 1908 р. – 1 серпня 2011 р.

Академік НАН України, Почесний професор Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, заслужений діяч науки України, двічі лауреат Державної премії України, лауреат іменних премій імені І. М. Сеченова та О. О. Богомольця. Член Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO).

Нагороджений орденами князя Ярослава Мудрого V ступеня, «Знак пошани», «За заслуги» III ступеня, двома орденами Трудового прапора.

Автор понад 250 наукових робіт, керівник 16 докторських і 46 кандидатських дисертацій.

Леонова Єлизавета Федорівна

**Єлизавета Федорівна
Леонова**

Народилася у 1912 році в Петрограді, в сім'ї поштово-телеграфного службовця. З 1914 року батька перевели працювати до Києва. У 1927 році закінчила семирічну трудову школу, а у 1930 році – другу кооперативну професійну школу, працювала помічником бухгалтера та бухгалтером у різних кооперативних закладах м. Києва.

У 1933 році була зарахована до Київського медичного інституту, який закінчила з відзнакою в 1937 році. Була залишена в

аспірантурі цього ж інституту при кафедрі нормальної фізіології. За сумісництвом з січня до вересня 1938 року проводила заняття з фізіології зі студентами Київського стоматологічного інституту та в 1938–1940 роках – у Київському медичному інституті.

З серпня 1940 року до липня 1941 року Єлизавета Федорівна працювала асистентом кафедри нормальної фізіології Київського медичного інституту. Коли Київ захопили німці, деякий час була безробітною. Евакуюватися не змогла, оскільки було двоє малюків і стара хвора мати. Із січня до червня 1942 року працювала асистентом кафедри нормальної фізіології Київського медінституту, а з 16 листопада 1942 року до березня 1944 року – асистентом кафедри фізіології Вінницького медінституту. Водночас із лютого 1943 року до визволення Вінниці від німецьких загарбників була спочатку лікарем очного відділення Вінницької лікарні ім. М. І. Пирогова, а потім до 12 червня 1945 року виконувала обов'язки завідувача цього відділення.

У 1944 році Є. Ф. Леонова працювала асистентом кафедри очних хвороб, а з вересня 1944 року до вересня 1950 року – асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медінституту. Після одруження з професором П. М. Серковим, який був завідувачем кафедри нормальної фізіології, вона була переведена асистентом на кафедру фармакології. У 1948 році почала працювати над кандидатською дисертацією: «К вопросу о значении ацетилхолина в процессе передачи возбуждения с нерва на мышцу» і захистила її у 1953 році в Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. Одним з опонентів захисту наукової роботи був професор Д. С. Воронцов.

Топчієва Катерина Павлівна

**Катерина Павлівна
Топчієва**

Народилася 1 грудня 1910 року в м. Полтава, в сім'ї рахівника. У 1924 році закінчила сім класів середньої школи в м. Тбілісі, куди переїхала з батьками у 1911 році. У 1924–1927 роках навчалась у педагогічному технікумі Пирятина Чернігівської області. Із серпня 1927 року до 1930 року працювала вчителем біології 5–7 класів 7-річної школи с. Шульгіна Старобельської області. У 1930–1933 роках навчалася на стоматологічному факультеті Київського

медичного інституту, одночасно працюючи лаборанткою кафедри гістології цього ж інституту. У 1933 році був відкритий стоматологічний інститут, який вона закінчила у 1934 році. Із серпня 1934 року до лютого 1935 року була асистентом кафедри гістології Київського медінституту.

Наказом Наркомату охорони здоров'я звільнена від посади асистента й з квітня 1935 року до лютого 1936 року працювала лікарем у Красноселківській лікарні Вінницької області. З лютого 1936 року до червня 1941 року виконувала обов'язки асистента кафедри гістології Вінницького медичного інституту. Під час окупації Вінниці з липня 1941 року до визволення міста була членом підпільної організації, розповсюджувала листівки, забезпечувала медикаментами партизан, працюючи у 1941–1942 роках санітарним лікарем міської управи. У цей же час була асистентом на кафедрі гістології та до лютого 1945 року продовжувала виконувати обов'язки на цій кафедрі.

У лютому 1945 року перейшла асистентом на кафедру нормальної фізіології. Виконувала наукову роботу за темою «Вплив відцентрових нервів серця на чутливість до гуморальних факторів». Це стало її кандидатською дисертацією, яку вона захищала у 1953 році у Львівському медичному інституті. ВАК не затвердив рішення вченої ради. Вдруге дисертацію захищала після доповнення новими даними під назвою «Взаємовідносини між нервовими і гуморальними впливами на серце» 23 травня 1953 року в Одеському медінституті. Одночасно вивчала фізіологічні зрушення у трактористів під час польових робіт. Із вересня 1955 року працювала асистентом кафедри гістології і на 0,5 ставки на кафедрі нормальної фізіології. У лютому 1956 року перейшла на повну ставку асистента кафедри нормальної фізіології. У 1966 році обрана доцентом цієї ж кафедри.

Топчієва К. П.
під час
дослідження
інтрамуральних
гангліїв серця

Топчієва К. П. під керівництвом професора П. М. Серкова продовжувала виконувати наукову роботу «Електрофізіологічний аналіз функціональних властивостей нейронів інтрамуральних гангліїв серця». Ця тема стала основою її докторської дисертації, яку вона захистила у 1972 році й отримала вчену ступінь доктора медичних наук у 1974 році. До 1989 року працювала на кафедрі нормальної фізіології, читала курс лекцій з біофізики та нормальної фізіології.

Катерина Павлівна Топчієва померла у 1989 р., похована в м. Вінниці.

Волошина Іда Яківна

Народилась у 1914 році в м. Вінниці. У 1923 році вступила до семирічної трудової школи, після її закінчення у 1930–1933 роках працювала кресляркою на Вінницькому суперфосфатному заводі, потім – у цукротресті, у 1933–1937 роках – кресляркою Головцукру в м. Москві. Із вересня 1937 року до червня 1941 року була студенткою Вінницького медичного інституту. У 1942 році під час евакуації до м. Фрунзе (тепер м. Бішкек) закінчила з відзнакою медичний інститут. Працювала до січня 1945 року в лікарнях Управління виправно-трудова колоній м. Барнаула Алтайського краю. У січні 1946 року демобілізувалась і повернулася до Вінниці. Із липня 1946 року до серпня 1948 року працювала асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. Волошина І. Я. брала участь у розробці клініко-фізіологічної тематики. З 1948 року перейшла на посаду старшого лаборанта цієї ж кафедри.

Кулагін Микола Миколайович

**Микола Миколайович
Кулагін**

Народився в 1909 році в м. Казань. Після смерті батька у 1920 році працював два роки розсильним Губкомом м. Казані, а потім чорно-робочим сировинного складу Татсільгоспкредітсоюзу.

У 1927 році закінчив школу II ступеня й вступив до Казанського ветеринарного інституту, де навчався до 1932 року. Після закінчення інституту спочатку був завідувачем лабораторії у містечку Юрино Марійської

автономної області, потім – лікарем-стажистом Свердловського арtpолку. Після закінчення служби в армії працював лікарем-зоотехніком Татмукомолтресту. У жовтні 1934 року був зарахований до аспірантури кафедри фізіології біофаку Казанського державного університету, яку закінчив у 1937 році. З листопада 1937 року до вересня 1939 року обіймав посаду завідувача кафедри фізіології Білоцерківського сільськогосподарського інституту. У 1938 році захистив кандидатську дисертацію «Вплив рецепторів м'язів ший та лабіринтів на дихання децереброваних собак». У 1939 році був обраний доцентом цієї ж кафедри. У вересні 1939 року перейшов асистентом до Київського медичного інституту, а з вересня 1940 року був призначений завідувачем кафедри фізіології Ульянівського педагогічного інституту. З липня 1941 року до квітня 1946 року служив лікарем при Оргвідділі Штабу Далекосхідного фронту, розташованому в м. Хабаровськ. У 1945 році був нагороджений медаллю «За победу над Германией в Великой Отечественной войне», у 1946 році – медаллю «За победу над Японией».

Після закінчення військової служби в 1946 році був зарахований доцентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. З 1949 року працював над докторською дисертацією «Рефлекторное влияние с проприорецепторов скелетных мышц на внутренние органы». Перебував у 3-річній докторантурі в професора П. М. Серкова. Після закінчення докторантури наказом Міністерства охорони здоров'я від 17 серпня 1953 року був переведений на посаду виконувача обов'язків завідувача кафедри нормальної фізіології Станіславського медичного інституту.

У 1950–1953 роках на кафедрі працювали:
професор П. М. Серков,
доцент М. М. Кулагін,
асистенти К. П. Топчієва, Є. Ф. Леонова,
Т. О. Светланова, О. Д. Жовноватая,
аспіранти К. В. Осташков, Н. В. Братусь.

**Співробітники кафедри Н. В. Братусь,
К. П. Топчієва, Т. О. Светланова, К. В. Осташков,
Я. А. Подобедова, Є. Ф. Леонова
з проф. П. М. Серковим**

Осташков Костянтин Володимирович

**Костянтин
Володимирович
Осташков**

Народився 20 серпня 1929 року в сім'ї інженера-будівельника Вінницького цукробуряктресту. У 1932 році родина переїхала до Харкова у зв'язку зі зміною роботи батька. У 1936 році вступив до Харківської середньої школи. Під час війни знаходився на тимчасово окупованій території спочатку в м. Харкові, де закінчив 5 класів, а потім у м. Вінниці, де навчався у школі № 4. У 1945 році закінчив школу з золотою медаллю.

Осташков К. В. був зарахований до Вінницького медичного інституту. Навчаючись в інституті, водночас закінчив заочні 3-річні курси з іноземних мов у м. Москва. Оволодів англійською, французькою та німецькою мовами. Після закінчення з відзнакою інституту в 1950 році працював деякий час старшим лаборантом кафедри нормальної фізіології. 10 жовтня 1950 року був зарахований до аспірантури. З 1 вересня 1953 року був переведений на посаду асистента цієї кафедри. 11 лютого 1954 року в Одеському державному медінституті захистив кандидатську дисертацію «Влияние кофеина и брома на течение процессов возбуждения и торможения в спинном мозге». У цьому ж році пройшов удосконалення в Київському інституті рентгенології та радіології, оволодів методикою застосування мічених атомів. Читав курс радіології у Вінницькому медичному інституті, одночасно працюючи асистентом на кафедрі нормальної фізіології. 13 лютого 1956 року був звільнений з посади асистента кафедри

нормальної фізіології та переведений асистентом кафедри рентгенології та радіології до Дніпропетровського медичного інституту.

**Аспіранти Н. В. Братусь і К. В. Осташков
з проф. П. М. Серковим під час досліді**

Светланова Тетяна Олександрівна

**Тетяна Олександрівна
Светланова**

Народилася в жовтні 1922 року у м. Вінниці Подільської губернії. У 1940 році закінчила 10 класів. З 1941 року до звільнення Вінниці знаходилася на окупованій території разом з матір'ю, не працювала. Мати була завідувачем дитячого будинку. Не в змозі евакуюватися з дітьми, залишилася з ними й продовжувала працювати в дитячому будинку на окупованій території. Після війни була нагороджена медаллю за збереження дітей.

У 1944 році Тетяна Олександрівна була зарахована на лікувальний факультет Вінницького медичного інституту, який закінчила в 1949 році. Працювала деякий час лікарем Облсанепідстанції. У травні 1950 року обійняла посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. У вересні 1951 року була переведена на посаду асистента цієї ж кафедри й працювала до 1954 року. У цьому ж році була переведена на кафедру фармакології.

Братусь Ніна Василівна

**Ніна Василівна
Братусь**

Народилася 24 березня 1926 року в м. Ромни Сумської (нині Полтавської) області. У 1931 році переїхала з сім'єю до Сум. У 1934 році вступила до школи, а в 1941 році закінчила 8 класів. У 1941 році евакуювалась до Челябінська з заводом, на якому працювала мати. Пів року працювала зварювальницею на військовому заводі, потім – секретарем Челябінської міської контори Держбанку. Водночас навчалась у школі, яку закінчила з відзнакою. Була зарахована студенткою Київського медичного інституту,

який під час війни був евакуйований до м. Челябінськ. Закінчувала II курс медінституту у м. Києві, який на той час було вже звільнено від окупантів.

1 вересня 1945 року у зв'язку зі зміною місця роботи батька Н. В. Братусь перевелася до Вінницького медичного інституту. Інститут закінчила з відзнакою у 1948 році. З 1948 року до 1951 року працювала інспектором сектору

лікувально-профілактичної допомоги дітям Вінницького Облздороввідділу. У 1950 році закінчила курси педіатрії при Ленінградському державному педіатричному інституті. Одночасно працювала ординатором 1-ї дитячої лікарні, а потім лікарем педіатром-фтизіатром. У 1951 році Н. В. Братусь була зарахована до аспірантури у професора П. М. Серкова при кафедрі нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. 18 листопада 1954 року захистила кандидатську дисертацію «Влияние раздражений механорецепторов желудка и 12-перстной кишки на электрическую активность коры головного мозга» в Одеському медичному інституті.

Н. В. Братусь під час проведення експерименту з подразнення структур головного мозку

З вересня 1954 року до 15 січня 1958 року Ніна Василівна виконувала обов'язки асистента кафедри нормальної фізіології у Вінницькому медичному інституті. Із липня 1959 року вона обіймала посаду доцента цієї ж кафедри. У 1965 році захистила докторську дисертацію «Электрофизиологическое исследование механизмов висцерорецепции мозжечка» в Одеському державному медичному інституті. Звання професора отримала в червні 1966 року.

З 1961 року до грудня 1992 року завідувала кафедрою нормальної фізіології ВДМІ ім. М. І. Пирогова. З 1992 року до кінця життя була професором цієї кафедри.

**Професор
Н. В. Братусь
читає лекцію
з фізіології
дихання**

Велика наукова діяльність професора Н. В. Братусь, присвячена електрофізіологічним дослідженням різних структур головного мозку, знайшла відображення у статтях, надрукованих у провідних журналах, доповідях на багатьох фізіологічних з'їздах, симпозиумах та наукових конференціях. За свої наукові досягнення Ніна Василівна в 1980 році була обрана членом міжнародної організації з вивчення мозку IBRO, у 2000 році їй була призначена довічно Державна стипендія як видатному діячу науки. Вона отримала звання «Заслуженого діяча науки і техніки України», відзнаку «Відмінник охорони здоров'я». Була нагороджена орденами «Знак пошани», «Трудового Червоного Прапора», медаллю «За доблесну працю».

Н. В. Братусь є автором монографії «Висцерорецепторы и мозжечок». Під її керівництвом науковці кафедри виконали 6 кандидатських дисертацій. Ніна Василівна була ініціатором поліпшення методики викладання курсу нормальної фізіології. З цієї метою були видані посібники з аудиторної самостійної роботи студентів, методичні рекомендації для проведення практичних занять студентів з різних розділів предмета, створені ситуаційні задачі з відповідями.

Ніна Василівна Братусь брала активну участь у громадському житті кафедри, університету, міста, області й країни. У різні роки вона обиралась депутатом Міської ради, секретарем парторганізації професорсько-викладацького складу, членом парткому інституту, членом Вінницького Горкому КПУ, делегатом XXV з'їзду КПРС, членом Правління товариства Радянсько-польської дружби, членом Правління Всесоюзного та Республіканського товариства фізіологів.

30 вересня 2002 року трагічна смерть обірвала життя Ніни Василівни. Похована в м. Вінниці.

Жовноватая Ольга Дмитрівна

**Ольга Дмитрівна
Жовноватая**

Народилася у 1920 році в селі Диканька Полтавської області в сім'ї ветеринарного фельдшера. У 1927–1937 роках навчалась у Диканьській десятирічці. Після закінчення школи вступила до Харківського інституту комунального господарства. Після року навчання перейшла на біофак Харківського державного університету ім. М. Горького. У 1941 році закінчила 3 курси. Під час окупації Харківщини з жовтня 1941 року до жовтня 1943 року жила в

селі Диканька, періодично працювала в колгоспі та МТС. У жовтні 1943 року після звільнення м. Харкова повернулась на 4 курс Харківського університету. Закінчила його в 1945 році й отримала призначення у м. Чернівці. Один рік працювала в Чернівецькому педучилищі викладачем біологічних дисциплін. 3 травня 1946 року була старшим лаборантом на кафедрі нормальної фізіології Чернівецького медичного інституту, з вересня 1946 року до липня 1951 року – асистентом цієї ж кафедри. З вересня 1951 року до липня 1952 року викладала фізіологію у Чернівецькій фельдшерсько-акушерській школі. У вересні 1952 року зарахована асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. 14 травня 1953 року захистила кандидатську дисертацію за темою: «Влияние пищевого возбуждения желудочных желез на мочеотделение» у Харківському державному університеті ім. М. Горького. На посаді асистента працювала до 16 жовтня 1956 року, коли перейшла на кафедру фізіології Вінницького педагогічного інституту ім. М. Островського.

**З 1953 р. до 1961 р. кафедру очолював
професор Вітте Микола Карлович**

На кафедрі працювали:
доценти М. М. Кулагін, Н. В. Братусь,
асистенти К. В. Осташков, К. П. Топчієва,
І. Ф. Олійник, Т. О. Светланова,
М. С. Яременко, І. І. Дорошенко,
О. В. Левчук, А. А. Царюк,
А. П. Кобернік, В. М. Чорний,
Н. М. Матінченко,
аспіранти Е. Г. Захарова, Г. М. Смолякова,
В. М. Казаков.

Під керівництвом професора М. К. Вітте вивчалися впливи високої температури на організм людини, у тому числі у виробничих умовах та у тварин в експериментах.

Наукові дослідження кафедри стосувалися вивчення процесів терморегуляції у хворих (проф. М. К. Вітте, к. мед. н. К. П. Топчієва разом з психіатрами), впливу високих температур навколишнього середовища на організм тварин в експерименті (Т. О. Светланова, Е. Г. Захарова), на організм людини у виробничих умовах (К. В. Осташков), на спортсменів – (Г. М. Смолякова), вивчення слиновиділення у хворих при підвищеній температурі тіла (терапевт В. П. Довгаленко).

Микола Карлович Вітте

**Микола Карлович
Вітте**

Народився у 1899 році в м. Черкаси Київської губернії, в сім'ї вантажного візника. У 1918 році закінчив Київське реальне училище. З грудня 1919 року до квітня 1920 року служив писарем евакошпиталю в м. Києві. У серпні – листопаді 1920 року – заступником коменданта Лисогірського форту Київського Окружного Військово-інженерного управління. У серпні 1920 року – листопаді 1921 року пройшов «чистку партії». З грудня 1921 року до березня

1922 року був помічником начальника військово-цензурного відділу Київського військового округу.

У листопаді 1920 року вступив до Київського медичного інституту й закінчив його у липні 1925 року, після чого був зарахований аспірантом кафедри гігієни праці цього ж інституту. Одночасно з липня 1925 року до березня 1931 року працював завідувачем фізіологічної лабораторії Київського Інституту організації праці в сільському господарстві Наркомзему та з вересня 1926 року до вересня 1930 року – асистентом кафедри гігієни праці Київського медичного інституту. З вересня 1931 року до вересня 1936 року працював асистентом на кафедрі фізіології цього ж інституту. Водночас з квітня 1932 року до червня 1941 року був завідувачем відділу фізіології Інституту гігієни праці й профзахворювань. Крім цього, у вересні 1938 року – вересні 1940 року був виконувачем обов'язків доцента кафедри фізіології Київського стоматологічного інституту.

Під час Другої світової війни з червня 1941 року до серпня 1943 року керував санвідділом армії, брав участь у санітарному забезпеченні операцій Сталінградської битви. У 1943 році був нагороджений орденом Червоної Зірки та медаллю «За оборону Сталинграда». Після поранення до серпня 1944 року працював доцентом кафедри гігієни праці року в м. Чкалові, куди був евакуйований Харківський медичний інститут. З серпня 1944 року до червня 1946 року був директором Київського інституту гігієни праці. У липні 1946 року був призначений завідувачем кафедри фізіології Київського стоматологічного інституту, де працював до серпня 1953 року та за сумісництвом до вересня 1952 року – завідувачем відділу фізіології Інституту гігієни праці.

Із серпня 1953 року Микола Карлович Вітте завідував кафедрою нормальної фізіології Вінницького медичного інституту та був заступником директора з навчально-наукової роботи. Він є автором монографій «Учение И. П. Павлова о высшей нервной деятельности» та «Тепловой обмен человека и его гигиеническое значение».

М. К. Вітте брав активну участь у житті інституту, міста, області, країни. З 1946 року був членом Правління Українського товариства фізіологів. У вересні 1956 року був представлений у члени-кореспонденти АН УРСР з нормальної фізіології. У 1958–1961 роках обраний депутатом міської ради, був головою вченої ради інституту. У 1959 році брав участь у нараді Головної держсанінспекції СРСР з питань спецодягу для робітників промисловості.

У 1961 році був переведений до Міністерства охорони здоров'я УРСР, за сумісництвом керував відділом фізіології Інституту гігієни праці, де працював до самої смерті.

Микола Карлович Вітте пішов із життя у 1970 році.

**Професор М. К. Вітте зі співробітниками
кафедри обговорюють результати досліджень
умов праці трактористів**

Яременко Михайло Сергійович

Народився у 1931 році у м. Києві, в сім'ї працівника органів безпеки. У 1939 році вступив до 1-го класу Київської середньої школи. Під час окупації був у Києві з батьками. Батько був залишений для підпільної роботи в м. Києві. У 1943 році він загинув. Матір з грудною дитиною заарештували німці. Михайла із дворічною сестрою забрала сестра батька. Після звільнення м. Києва їх віддали до дитячого будинку. Після війни навчався у Київському військово-музичному училищі. У 1948–1950 роках служив у Калінінградському військовому оркестрі, з 15 листопада 1950 року до 1 жовтня 1951 року – в оркестрі Київського танкового технічного училища. Під час служби в лавах Радянської армії навчався в середній вечірній школі, яку закінчив у 1951 році. Вступив до Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, де навчався з вересня 1951 року до липня 1956 року.

Із 31 жовтня 1956 року до 21 грудня 1960 року працював

на посаді асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. Підготував кандидатську дисертацію з фізіології нирок і водно-сольового обміну. Вивчав умови праці робочих цукрової промисловості. У 1960 році звільнений у зв'язку з переходом на посаду завідувача відділу Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР.

Олійник Іван Федорович

**Іван Федорович
Олійник**

Народився 14 лютого 1924 року в селі Безуглівка Ніжинського району Чернігівської області. Батько помер у 1924 році. З 1932 року до 1939 року навчався у Безуглівській неповній середній школі. Після закінчення поступив до Ніжинського ветеринарного технікуму. У 1941–1943 роках був на окупованій території, займався сільськогосподарськими роботами. Після звільнення від окупантів був призваний до лав Радянської армії. Брав участь у боях у складі

стрілкової дивізії Конотопського корпусу 1-го Українського фронту. Нагороджений «Орденем Слави» 3-го ступеня і 4 медалями: «За отвагу», «За освобождение Варшавы», «За взятие Берлина», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

У березні 1947 року демобілізувався та продовжив навчання на 2-му курсі Ніжинського ветеринарного технікуму, який закінчив з відзнакою у 1948 році, і був зарахований до Київського ветеринарного інституту. Закінчив його у 1953 році з відзнакою та був рекомендований до аспірантури. Іван Федорович у 1953 році

деякий час працював молодшим науковим співробітником Науково-дослідного інституту фізіології тварин при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. У листопаді цього ж року був прийнятий аспірантом кафедри фізіології людини і тварин. 16 червня 1958 року захистив кандидатську дисертацію «Неорганические составные части и ферментативная активность поджелудочного сока, полученные при нервных и гуморальных воздействиях на поджелудочную железу» в Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка.

З листопада 1956 року до липня 1959 року працював асистентом кафедри нормального фізіології Вінницького медичного інституту. Був секретарем парторганізації професорсько-викладацького складу. 17 липня 1959 року був відкликаний у розпорядження АН УРСР для роботи в спеціальному відділі президії АН УРСР.

Дорошенко Іван Іванович

**Іван Іванович
Дорошенко**

Народився 30 червня 1930 року в с. Дибенці Богуславського району Київської області. Після закінчення Богуславської середньої школи у 1951 році вступив до Вінницького медичного інституту, який закінчив з відзнакою в 1957 році. З серпня 1957 року до червня 1958 року працював терапевтом у медсанчастині трубного заводу м. Харцизьк Сталінської області (нині Донецька). У липні 1958 року за сімейними обставинами звільнився. У 1958 році

працював заступником головного лікаря поліклінічного відділу в м. Харцизьк. З листопада цього ж року до грудня

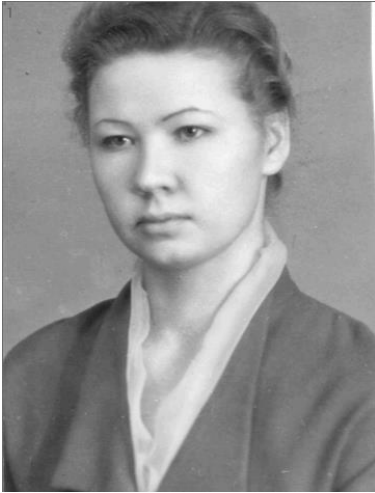
1960 року працював асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. 21 грудня 1960 року був зарахований до клінічної ординатури при кафедрі факультетської терапії цього ж інституту.

З 1961 р. до 1991 р. кафедру очолювала Ніна Василівна Братусь

**У 60–70-ті роки на кафедрі працювали
доценти: О. В. Левчук, К. П. Топчієва,
А. А. Царюк, В. М. Казаков,
Г. М. Смолякова,
асистенти: Е. Г. Захарова, А. П. Кобернік,
В. Е. Маркевич, М. М. Сторч,
І. П. Маломуж, А. М. Хмелевський,
О. Н. Іванов, Г. П. Богачук,
А. А. Ващук, С. О. Шинкаренко**

Штат кафедри поповнили вихованці інституту Г. В. Янчик, П. Т. Дацишин, В. М. Мороз, Л. О. Соловійова, Л. Ю. Буреннікова. Захистили кандидатські дисертації Г. М. Смолякова й В. М. Казаков. Частина співробітників з різних причин перейшли на роботу в інші організації. В. М. Казаков після захисту докторської дисертації став завідувачем кафедри нормальної фізіології Донецького медичного інституту ім. М. Горького, проректором з наукової роботи, а потім – ректором цього інституту. Е. Г. Захарова переїхала до Свердловська і працювала науковим співробітником Інституту гігієни праці і професійної патології. М. М. Сторч став співробітником Військово-медичної академії ім. С. М. Кірова в м. Ленінграді. Л. О. Соловійова обіймала посаду старшого наукового співробітника Проблемної лабораторії інституту. О. Н. Іванов став завідувачем кафедри фізвиховання.

Левчук Ольга Василівна

**Ольга Василівна
Левчук**

Народилася 26 травня 1929 року в селі Обонеговська Устьянського району Архангельської області, в сім'ї селян. У 1932 році разом з батьками переїхала до Нарьян-Мару Архангельської області. Протягом 1936–1946 років навчалася в середній школі. У 1946 році була зарахована на природничий факультет Ленінградського державного педагогічного інституту ім. А. І. Герцена, після закінчення якого у 1950 році була прийнята до аспірантури професора Л. Г. Вороніна. Наукову роботу виконувала в Ленінградському інституті фізіології ім. І. П. Павлова АН СРСР (с. Павлово Ленінградської обл.). Кандидатська дисертація «К подвижности нервных процессов и её тренируемости у рыб, рептилий и птиц» була захищена в 1953 році в цьому ж інституті. Після захисту дисертації була прийнята на кафедру зоології Мічурінського педінституту на посаду старшого викладача, де працювала протягом шести років.

У 1959 році обрана за конкурсом на посаду асистента кафедри біології Вінницького медичного інституту. Після місяця роботи переведена на кафедру нормальної фізіології на ту саму посаду. З червня 1962 року до червня 1964 року виконувала обов'язки завідувача кафедри нормальної фізіології. 17 лютого 1965 року затверджена доцентом.

Протягом декількох років працювала над докторською дисертацією «Сравнительно-физиологические исследования реакций клеток Пуркинье коры мозжечка на соматические и висцеральные раздражения». Дисертація була апробована в Інституті еволюційної фізіології ім. І. М. Сеченова.

Багато років Ольга Василівна була завідувачем навчальної частини кафедри нормальної фізіології. Брала участь у складанні ситуаційних задач, методичних розробок для проведення практичних занять та самостійної аудиторної роботи студентів, є автором посібника з фізіології сенсорних систем.

Брала активну участь у роботі всесоюзних і республіканських фізіологічних з'їздів, симпозіумів і конференцій. Друкувалась у наукових журналах. Вона брала активну участь у громадській діяльності. Виконувала обов'язки голови жіночої ради інституту, була куратором студентських груп, у тому числі іноземних.

Левчук О. В. пішла з життя 11 травня 2018 року. Похована в м. Вінниці.

Захарова Ема Геннадіївна

**Ема Геннадіївна
Захарова**

Народилася 25 червня 1932 року в м. Хабаровськ, в сім'ї військовослужбовця. Переїжджали за службою батька з міста до міста. У серпні 1941 року родина евакуювалась до м. Омськ, де закінчила 3 класи середньої школи. У 1943 році переїхали до м. Хабаровськ, у 1945 році – до м. Москва, у 1946 році – до м. Чернівці, у 1947 році – до м. Львів, де у 1950 році закінчила 10 класів і вступила на біологічний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка.

Після його закінчення у 1955 році працювала деякий час у лабораторії Львівського молкомбінату, потім, до січня 1960 року – на різних посадах відділів бактеріологічного та особливо небезпечних інфекцій санепідемзагону Прикарпатського військового округу. Наказом Міністра охорони здоров'я УРСР від 12 січня 1960 року Е. Г. Захарова була зарахована до аспірантури в професора М. К. Вітте на кафедрі нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Виконувала наукову роботу «Влияние высокой температуры воздуха на внешне-секреторную функцию печени». З лютого 1961 року тимчасово працювала на посаді асистента цієї кафедри, а в травні 1962 року у зв'язку зі складним положенням з педагогічними кадрами на кафедрі була відізнана з аспірантури та призначена на посаду асистента. Звільнилась у січні 1966 року та переїхала до м. Свердловськ, де працювала у Науково-дослідному інституті праці.

Смолякова Галина Миколаївна

**Галина Миколаївна
Смолякова**

Народилася 17 лютого 1937 році в с. Ново-Шульба Семипалатинської області Казахської РСР, в сім'ї вчителів. Батько загинув під час Другої світової війни. У 1944 році закінчила 1 клас середньої школи, а у 1945 році з матір'ю переїхала до м. Вінниці, де вступила до 2 класу середньої школи № 2. Закінчила її у 1954 році зі срібною медаллю та була зарахована на перший курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчила у 1960 році з відзнакою. У 1957–1959 роках

була депутатом міської ради. Під час навчання виступала у складі збірних команд інституту, міста, області, України з легкої атлетики. Була призером Всесоюзних та Всеукраїнських змагань, неодноразовою переможницею спартакіад медичних інститутів України.

25 жовтня 1960 року Г. М. Смолякова була прийнята до аспірантури в професора М. К. Вітте на кафедрі нормальної фізіології Вінницького медінституту. З 1 листопада 1963 року переведена на посаду асистента кафедри нормальної фізіології. Кандидатська дисертація «Физиологические сдвиги у легкоатлетов во время тренировок и соревнований в условиях повышенных температур воздуха» захищена 23 червня 1966 року в Київському медичному інституті ім. О. О. Богомольця. З 26 жовтня 1971 року – доцент цієї ж кафедри. Брала участь у складанні ситуаційних задач, методичних розробок для проведення практичних занять з розділу «Фізіологія серця»,

підготувала 100 завдань для комп'ютерного тестування студентів та тести для контролю знань за системою «Крок-1», читала курс лекцій з різних розділів фізіології для студентів педіатричного факультету та студентів-іноземців.

**Г. М. Смолякова під час
одного з практичних занять**

Галина Миколаївна під час роботи на кафедрі брала активну участь у громадському житті. Була проформом і партормом кафедри, куратором студентських груп, секретарем профкому інституту, завідувачем ідеологічного відділу редакції інститутської газети «Молодий медик», членом партбюро професорсько-викладацького складу. Відповідала за роботу кураторів студентських груп, за роботу студентського фізіологічного гуртка, (студентський гурток займав перші місця в інституті серед кафедр теоретичного профілю), підготувала 3 переможців і 5 призерів державної олімпіади з нормальної фізіології. Була членом парткомісії з контролю за діяльністю адміністрації, кандидатом у члени Пленуму студентського товариства

«Буревісник», членом атестаційної комісії з ЛФК при Облздороввідділі. Протягом багатьох років була відповідальною за передплату періодичних видань в інституті. Проводила велику виховну роботу зі студентською молоддю, була організатором вечорів на морально-етичні теми.

Отримала звання «Переможець соцзмагання 1979 року», «Відмінник охорони здоров'я» (1983), «Відмінник вищої школи» (1995), нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти України.

Г. М. Смолякова померла 12 березня 2007 року. Похована в м. Вінниці.

Казаків Валерій Миколайович

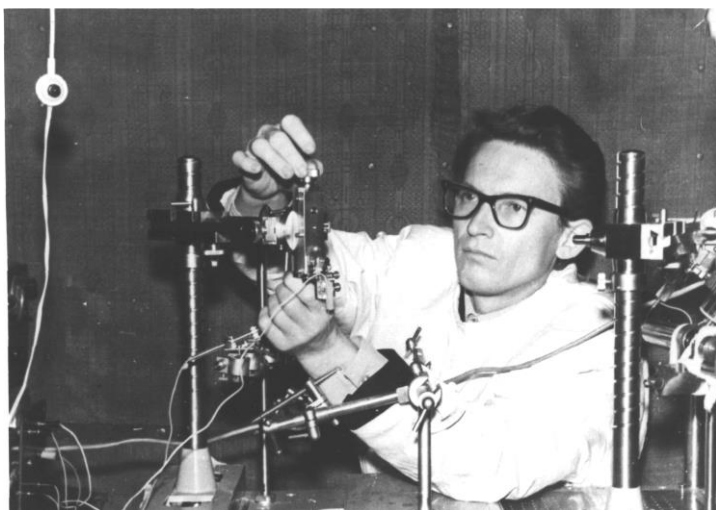
**Валерій Миколайович
Казаків**

Народився 15 січня 1938 року у м. Білінічі Могилівської обл. Білоруської РСР, в сім'ї інженера лісового господарства. У 1955 році закінчив Вінницьку середню школу № 4. Вступив до Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, в якому навчався до 1961 року.

З серпня до грудня 1961 року працював старшим лаборантом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. З грудня 1961 року до 1 вересня 1962 року навчався в аспірантурі цієї кафедри. 1 вересня 1962 року був переведений у асистенти кафедри нормальної фізіології. Працював на цій посаді до лютого 1968 року. Виконував наукову роботу, що стала кандидатською дисертацією «Влияние раздражения механорецепторов легких на электрическую активность

кору головного мозгу». Захистив її 28 квітня 1968 року в Одеському медичному інституті ім. М. І. Пирогова.

З 8 травня 1969 року В. М. Казаков виконував обов'язки доцента кафедри нормальної фізіології. У грудні 1968 року отримав 6-ти місячну творчу відпустку для закінчення докторської дисертації «Електрофізіологічний аналіз функціональної організації орбітальної кори». Під час роботи на кафедрі підготував і читав курс лекцій для студентів з фізіології дихання, був завідувачем профільної електрофізіологічної лабораторії. Брав участь у громадському житті кафедри й інституту, був профоргом і партгрупоргом кафедри, секретарем наукової комісії інституту. 10 вересня 1970 року був звільнений з посади доцента кафедри нормальної фізіології у зв'язку з обранням на посаду завідувача кафедри нормальної фізіології Кемеровського медичного інституту. Після захисту докторської дисертації обійняв посаду завідувача кафедри нормальної фізіології Донецького медичного інституту, а потім і ректора цього інституту.

**Казаков Валерій Миколайович
під час проведення
електрофізіологічного експерименту**

Кобернік Анатолій Петрович

**Анатолій Петрович
Кобернік**

Народився 13 серпня 1934 року в с. Красноє Тамбовського району Амурської області, в сім'ї військово-службовця. З батьками переїжджав до різних міст за місцем служби батька. Проживав у м. Благовіщенськ, м. Комсомольськ-на-Амурі, м. Воронеж. У 1941 році батько пропав без вісті. 2 класи середньої школи закінчив у с. Варварівка Пугачовського району Саратовської області, де знаходився в евакуації з 1942 року до 1944 року. 7 класів закінчив у 1949 році в

с. Мала Зубовщина Коростенського району Житомирської області, куди переїхав у 1944 році після звільнення від німецьких окупантів. У тому ж році вступив до Житомирської фельдшерсько-акушерської школи, яку закінчив у 1953 році й був зарахований на перший курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Після його закінчення в 1959 році А. П. Кобернік почав працювати завідувачем Ободнянської дільничної лікарні в Немирівському районі. У серпні 1961 року Анатолій Петрович був прийнятий на посаду асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Працював до 1 березня 1964 року та був переведений на кафедру фармакології цього ж інституту.

Чорний Володимир Митрофанович

**Володимир
Митрофанович
Чорний**

Народився 15 березня 1936 року в с. Гонтівка Могилів-Подільського району Вінницької області, в сім'ї колгоспників. Батько був репресований у 1937 році, вітчим загинув під час Другої світової війни. У 1945 році вступив до 1-го класу Гонтівської семирічної школи, яку закінчив у 1951 році.

Протягом 1951–1955 років навчався на фельдшерсько-акушерському відділенні Вінницького медичного училища, яке закінчив з відзнакою.

У 1955 році був зарахований на I курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Закінчив його з відзнакою у 1961 році. Під час навчання в інституті з 1958 року до 1960 року отримував Сталінську стипендію, у 1960–1961 роках – стипендію імені М. І. Калініна.

Після закінчення інституту Володимир Митрофанович був залишений на посаді асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова, де працював з вересня 1961 року до червня 1962 року. За сімейними обставинами залишив роботу в інституті й перейшов на посаду заступника головного лікаря Томашпільської дільничної лікарні Вінницької області.

Матінченко Ніна Миколаївна

**Ніна Миколаївна
Матінченко**

У 1955–1961 роках навчалась у Вінницькому державному медичному інституті ім. М. І. Пирогова. Після його закінчення з 1 серпня 1961 року була прийнята на посаду старшого лаборанта, а з 20 листопада 1961 року – асистента кафедри нормальної фізіології. З 24 грудня 1964 року Ніна Миколаївна була переведена на посаду асистента кафедри нормальної анатомії Вінницького медичного інституту.

Царюк Любов Леонідівна

**Любов Леонідівна
Царюк**

Народилася 20 листопада 1927 року в с. Ксаверів Базарського району Київської області, в сім'ї працівника Молдавського міністерства торгівлі. У 1932–1945 роках навчалась в м. Алма-Ата і м. Фрунзе (тепер м. Бішкек). Після закінчення Другої світової війни переїхала до м. Кишинів, де закінчила 10-й клас і в 1946 році вступила до Кишинівського державного медичного інституту. Закінчила його у 1951 році.

Царюк Л. Л. протягом двох років працювала викладачем фельдшерсько-акушерської школи у м. Бендери. У вересні 1953 року була переведена МОЗ на роботу до м. Кишинів у відділ гігієни Молдавського інституту епідеміології, мікробіології та гігієни на посаду молодшого наукового співробітника, де працювала до грудня 1959 року. З вересня 1954 року до грудня 1959 року була за сумісництвом асистентом кафедри загальної гігієни Кишинівського медичного інституту.

У грудні 1959 року Любов Леонідівна за сімейними обставинами переїхала до Жмеринки Вінницької області, де до травня 1962 року працювала акушером-гінекологом залізничної лікарні. 13 травня 1960 року захистила кандидатську дисертацію «Обоснование основных гигиенических нормативов строительства жилого района г. Кишинева» у Куйбишевському державному медичному інституті. У 1961–1962 роках досліджувала теплообмін здорових і хворих дітей.

У травні 1962 року Л. Л. Царюк отримала посаду асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Читала курс лекцій студентам лікувального факультету. У січні 1965 року була переведена на посаду асистента кафедри загальної гігієни.

Дацишин Павло Трохимович

**Павло Трохимович
Дацишин**

Народився 5 липня 1937 року в с. Гульча Здолбунівського району Рівненської області, в сім'ї селян. У 1944–1954 роках навчався у середній школі.

Поступив на перший курс Рівненського медичного училища, яке закінчив у 1957 році. Працював на посаді помічника епідеміолога Рівненської обласної санепідемстанції.

У 1957–1960 роках служив у Радянській армії в м. Вінниці.

У вересні 1960 року вступив до Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який

закінчив у 1966 році й був зарахований старшим лаборантом кафедри нормальної анатомії.

**П. Т. Дацишин з
проф. Н. В. Братусь
під час проведення
експерименту**

Із вересня 1966 року Павло Трохимович був переведений на посаду асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту. Кандидатську дисертацію «Импульсная активность клеток Пуркинье, интернейронов коры мозжечка децеребрированных и наркотизированных кошек» захистив у 1979 році в Ленінградському науково-дослідному інституті експериментальної медицини АМН СРСР.

З 1984 року й дотепер Дацишин Павло Трохимович працює доцентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного університету. Читає курс лекцій з усіх розділів фізіології для студентів, бере участь у складанні ситуаційних задач і методичних розробок для практичних занять.

Він завжди брав активну участь у громадській роботі університету: обіймав посаду заступника секретаря парткому з оргроботи, був членом методичної ради міського КПУ. Протягом 1988–2020 років обіймав посаду заступника декана по роботі з іноземними студентами.

Отримав звання «Ударник комуністичної праці», «Відмінник охорони здоров'я» та «Відмінник освіти України».

Янчик Галина Володимирівна

**Галина Володимирівна
Янчик**

Народилася 2 січня 1941 року в с. Кічкарівка Луцького району Волинської області. Проживала на окупованій території з батьками. У 1954 році закінчила 7-річну школу в Луцьку й вступила до Луцького медичного училища. Після закінчення працювала медсестрою в поліклінічному відділенні районної лікарні м. Колкі Волинської області, а потім – в обласній лікарні м. Луцька. У 1960 році була зарахована до Чернівецького медичного інституту.

У 1961 році за сімейними обставинами перевелася на 2 курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Закінчила його у 1966 році з відзнакою та була зарахована до аспірантури при кафедрі нормальної фізіології цього ж інституту. Після закінчення аспірантури у 1968 році протягом трьох місяців працювала старшим лаборантом цієї ж кафедри. У січні 1971 року Г. В. Янчик захистила кандидатську дисертацію «Электрофизиологическое исследование взаимодействия афферентных систем в коре мозжечка». У 1968–1975 роках обіймала посаду асистента цієї кафедри. У 1975–1976 роках була старшим викладачем кафедри анатомії і фізіології людини факультету фізвиховання Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту ім. В. П. Затонського. Із листопада 1976 року виконувала обов'язки доцента кафедри нормальної фізіології з курсу біофізики Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова.

Галина Володимирівна брала активну участь у з'їздах фізіологічного товариства України, Всесоюзних симпозиумах та конференціях, друкувалась у наукових виданнях. Вивчала стан здоров'я і працездатності іноземних студентів, стан здоров'я школярів різних екологічних районів. Брала активну участь у громадському житті інституту: була секретарем центрального методкому, партгрупоргом 3 курсу лікувального факультету, секретарем парторганізації професорсько-викладацького складу, куратором групи іноземних студентів з Пакистану. Звільнена у липні 1994 року у зв'язку з переїздом до Сумського педагогічного інституту.

Хмелевський Андрій Михайлович

**Андрій Михайлович
Хмелевський**

завідувачем хірургічного відділення Вендичанської дільничної лікарні Могилів-Подільського району Вінницької області. Працював на цій посаді до 26 січня 1966 року.

У січні 1966 року А. М. Хмелевський був зарахований асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Працював на цій посаді до 4 липня 1968 року. Був звільнений у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Маломуж Ігор Павлович

**Ігор Павлович
Маломуж**

Народився 2 квітня 1942 року у с. Моніно Ногинського району Московської області, в сім'ї військовослужбовця.

У 1950–1960 роках навчався у Звенигородській середній школі № 3 Черкаської області. Школу закінчив із золотою медаллю. Протягом року працював радіомайстром Звенигородського побуткомбінату.

У 1961 році Ігор Маломуж був зарахований на 1 курс педіатричного факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова.

Інститут закінчив з відзнакою у 1967 році і був залишений на посаді асистента кафедри нормальної фізіології.

7 жовтня 1968 року Ігор Павлович був звільнений у зв'язку з призивом до лав Радянської Армії. Службу проходив лікарем військової частини. З 2 жовтня 1970 року його було поновлено на посаді асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. У жовтні цього ж року І. П. Маломуж звільнився у зв'язку з відсутністю житла.

З 1991 р. до 2015 р. кафедру очолював Мороз Василь Максимович

**Василь Максимович
Мороз**

Народився 2 лютого 1942 р. в с. Озеро Немирівського району Вінницької області, у сім'ї Меланії Данилівни та Максима Павловича. Батько загинув у 1944 році під час Другої світової війни. У 1949–1956 роках навчався в Озерянській семирічній школі, у 1956–1959 роках – в Чуківській середній школі Брацлавського району. Після закінчення школи у 1959 році працював у колгоспі робочим будівельної бригади. Із жовтня 1959 року до листопада

1960 року був звільненим секретарем комсомольської організації колгоспу. Із листопада 1960 року до червня 1961 року працював різноробочим 45-го Вінницького експериментального механічного заводу.

У 1961 році вступив до Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Після закінчення навчання у 1967 році був направлений лікарем-терапевтом Шпиківської райлікарні Вінницької області. У 1968 році В. М. Мороз був зарахований асистентом кафедри нормальної фізіології Вінницького медінституту. Весь подальший трудовий шлях пов'язаний з цим закладом (з 1994 р. – Вінницьким державним медичним університетом ім. М. І. Пирогова, а з 2002 р. – Вінницьким національним медичним університетом ім. М. І. Пирогова). Починав свою наукову й педагогічну діяльність під керівництвом професора Н. В. Братусь. Протягом 1969–1972 років навчався в аспірантурі. Обіймав посади асистента (1972–1976), доцента

(1976–1984), професора (1984–1991), завідувача кафедри нормальної фізіології (1991–2015). У 1972 році захистив кандидатську дисертацію, присвячену електрофізіологічному дослідженню представництва слухової системи в корі мозочка, у 1983 році – докторську дисертацію «Інтегративная функция мозжечка, базальных ганглиев и моторной коры в программировании и регуляции движений».

Доцент В. М. Мороз приймає іспити

Нині В. М. Мороз – видатний нейрофізіолог, під його керівництвом проводяться дослідження ролі структур головного мозку в здійсненні поведінкової реакції цілісного організму, зокрема, вивчаються центральні механізми програмування та контролю довільних рухів. Розробляються проблеми інтегративної медичної антропології на базі Міжнародної академії інтегративної антропології, Президентом якої обрано В. М. Мороза (1997).

Професор В. М. Мороз із 1991 року є членом Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO), у 1995 році обраний академіком Академії вищої школи, у 2010 році – академіком Національної академії медичних наук України.

**Зустріч з Президентом
АМН України О. Ф. Возіановим**

Як визнаний науковець, В. М. Мороз очолює спеціалізовану вчену раду університету, є редактором журналів «Вісник Вінницького медичного університету», «Biomedical and biosocial anthropology», «Медицина болю. Pain Medicine», заступник редактора журналу «Вісник морфології», член редакції журналів «Медична освіта», «Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія», «Проблеми медичної науки та освіти», «Архів експериментальної та клінічної медицини».

Василь Максимович автор 35 винаходів, опублікував 364 наукові праці, 47 монографій, навчальних посібників та підручників, три з яких перевидавались вісім раз. Підготував 21 доктора і кандидата наук. Учні Василя Максимовича плідно працюють у ВНЗ України та за кордоном на наукових, педагогічних й адміністративних посадах.

Мороз В. М. – талановитий педагог, новатор у справі виховання майбутніх лікарів та молодих науковців. Його перу належить ряд посібників для викладачів та студентів вищих та середніх медичних навчальних закладів. Розроблено комп'ютерну функціональну модель організму людини «СКІФ».

Презентація моделі «СКІФ» іноземним гостям

Василь Максимович проявив себе як адміністратор високого гатунку. У 1975–1982 роках був вченим секретарем Ради інституту. Протягом 1982–1984 років працював заступником декана, протягом 1984–1986 років – деканом педіатричного факультету. У 1986–1988 роках обіймав посаду проректора з навчально-виховної роботи.

У 1988 році В. М. Мороз на перших демократичних виборах був обраний ректором інституту. З тих пір

Президент України Л. Д. Кучма підписує Указ про присвоєння університету статусу Національного

протягом 35 років викладачі, співробітники, студенти на чергових виборах одноставно довіряли йому як долю ЗВО, так і власну. За ці роки створені науково-дослідні та діагностичні центри, лабораторії, університетські клініки, симуляційні центри, відкрито нові факультети, побудовано новий навчальний корпус, бібліотеку та сучасний стадіон, реконструйовано морфологічний корпус і гуртожитки.

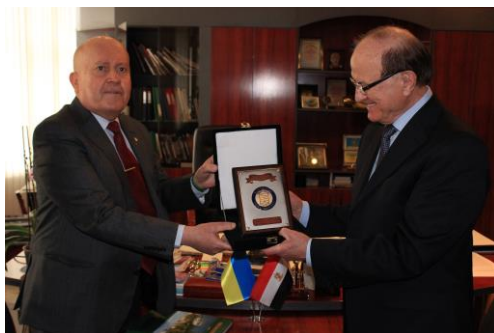
протягом 35 років викладачі, співробітники, студенти на чергових виборах одноставно довіряли йому як долю ЗВО, так і власну. За ці роки створені науково-дослідні та діагностичні центри, лабораторії, університетські клініки, симуляційні центри, відкрито нові факультети, побудо-

На кафедрах університету створені умови для отримання якісної професійної підготовки спеціалістів. Особливості організації навчального процесу забезпечують престиж навчання в університеті для багатьох вітчизняних та майже 3000 іноземних громадян із 67 країн.

**Візит консула
Посольства Арабської
республіки Єгипет в
Україні.
Доктор Марва
Абделаал Махмуд**

**Візит Надзвичайного
і Повноважного Посла
Арабської республіки
Єгипет в Україні.
Усама Тауфік
Юсеф Бадр**

В. М. Морозу як педагогу, вченому, громадському діячу, керівнику 12-тисячного колективу студентів, викладачів і співробітників університету притаманний державницький підхід до розбудови національної української вищої медичної школи, забезпечення соціального захисту працівників та студентів. Василь Максимович творчо підходить до справ з урахуванням сучасного стану найкращих світових досягнень вищої медичної освіти, виховання молодих спеціалістів з використанням традицій університету та досягнень вітчизняної медицини.

За багаторічну плідну діяльність Василь Максимович Мороз удостоєний почесного звання «Заслужений працівник науки та техніки України» (1993), нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (1997), орденом Ярослава Мудрого V ступеня (2002), Європейським орденом М. І. Пирогова (2010), орденом Ярослава Мудрого IV ступеня (2017). У 2017 році став лауреатом Державної премії у галузі науки і техніки.

21 серпня 2003 року В. М. Мороз удостоєний високого звання «Герой України» із врученням ордена Держави.

У 2022 році з нагоди 80-річчя від дня народження Василю Максимовичу вручено Похвальну грамоту з медаллю від Кабінету Міністрів України.

Василь Максимович Мороз, ректор Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова (1988–2023), як педагог, вчений та керівник – один з державних діячів, які в постійному творчому пошуку шляхів до швидкого оволодіння та втілення в життя найкращих світових досягнень розвитку вищої медичної школи, виховання сучасних молодих спеціалістів, раціонального використання досвіду минулих поколінь.

**Ректор ВНМУ
ім. М. І. Пирогова
(1988–2023),
доктор медичних наук,
професор, академік
НАМН України,
Герой України,
Заслужений працівник
науки та техніки
України**

Богачук Григорій Павлович

**Григорій Павлович
Богачук**

Народився 25 листопада 1939 року в селі Малі Окни Червоноокницького району Одеської області, в сім'ї вчителя. У 1948–1955 роках навчався в Уладівській 7-річній школі. Після закінчення працював у тракторній бригаді с. Уладівка Хмільницького району Вінницької області. Навчався у Кузьминецькому училищі механізації сільськогосподарства у Барському районі Вінницької області. Після закінчення училища

працював трактористом бригади колгоспу «Перемога» в с. Уладівка. У 1958 році був мобілізований до лав Радянської Армії, служив до 1962 року. Після демобілізації працював шофером колгоспу в с. Уладівка. У 1962 році закінчив середню школу й вступив на біологічний факультет Львівського державного університету ім. І. Я. Франка. Закінчив його у 1967 році й протягом року працював старшим інженером-фізіологом праці центральної лабораторії психології та організації праці й виробництва Львівського головного спеціалізованого конструкторського бюро.

3 травня 1968 року перейшов на 0,5 ставки посади асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Займався вивченням стану здоров'я робочих інструментального заводу, а потім – м'ясокомбінату, водночас виконував обов'язки старшого лаборанта фізіологічної групи проблемної лабораторії.

**Богачук Г. П. за визначенням
основних показників
вищої нервової діяльності**

Богачук Г. П. брав участь у роботі Всесоюзних і республіканських з'їздів фізіологів та конференцій з фізіології праці. Він є автором багатьох винаходів. Був профоргом кафедри та куратором студентської групи. З 1 вересня 1974 року переведений на посаду асистента кафедри загальної біології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова.

Колектив кафедри у 1970-ті роки

У вересні 1972 року співробітники кафедри брали участь в організації та проведенні на базі інституту III Всесоюзного симпозиуму «Структурная и функциональная организация мозжечка». З доповідями виступили:

**На симпозиумі
виступає
академік П. Г. Костюк**

проф. Н. В. Братусь і П. Т. Дацишин «Значение фактора частоты раздражений для ответоспособности нейронов коры мозжечка»; доц. О. В. Левчук, проф. Р. А. Григорьян «Фазические реакции нейронов коры мозжечка крыс на висцеральные и соматические раздражения»; ассистент В. М. Мороз «Электрофизиологическое исследование слуховых путей мозжечка»; ассистент Г. В. Янчик «О роли спинного мозга в механизмах взаимодействия вызванных ответов в коре мозжечка».

**У президії III Всесоюзного симпозиуму
з фізіології мозочка
проф. Н. В. Братусь, академік П. М. Серков
та академік В. В. Фанарджян**

Учасники III Всесоюзного симпозиуму з фізіології мозочка біля усадибниці М. І. Пирогова

Учасники III Всесоюзного симпозиуму з фізіології мозочка в садибі М. І. Пирогова

Соловйова Людмила Олександрівна

**Людмила
Олександрівна
Соловйова**

Народилась 24 квітня 1945 року в м. Вінниці. У 1952–1963 роках навчалася у Вінницькій середній школі № 17. У 1963 році вступила на лікувальний факультет Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчила у 1969 році з відзнакою.

У вересні 1969 року зарахована на посаду асистента кафедри нормальної фізіології. У 1972–1976 роках навчалась в аспірантурі при цій же кафедрі. У січні 1976 року обіймала посаду асистента.

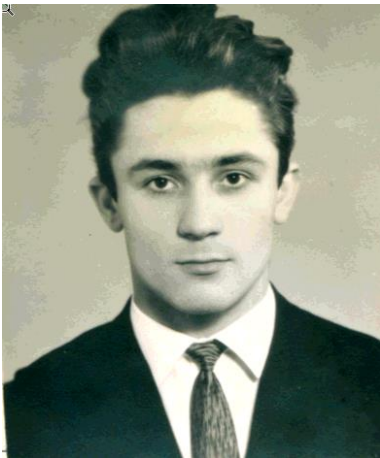
У 1977 році захистила кандидатську дисертацію «Електрофізіологический анализ афферентных связей коры мозжечка с ядрами таламуса» в Інституті фізіології ім. академіка Л. А. Орбелі Вірменської РСР. За цю роботу на республіканському конкурсі робіт молодих вчених вона була нагороджена Почесною грамотою АН УРСР. Вивчала імунобіологічні й морфофункціональні критерії адаптації організму до впливу вуглекисло-радонових ванн. Друкувалась у провідних виданнях. Соловйова Л. О. брала участь у Всесоюзних і республіканських з'їздах, наукових конференціях з електрофізіології центральної та вегетативної нервової системи. Успішно керувала студентськими роботами. Виконана під її керівництвом студентська наукова робота М. В. Йолтухівського «Электрические реакции коры мозжечка при раздражении медиального колленчатого тела таламуса» зайняла перше місце у Республіканському конкурсі студентських робіт.

Під час роботи на кафедрі Людмила Олександрівна була секретарем обласного відділення фізіологічного товариства, секретарем комсомольської організації викладачів і лаборантів інституту, куратором студентської групи. У листопаді 1980 року була переведена старшим науковим співробітником Проблемної лабораторії інституту. У травні 1998 року захистила докторську дисертацію у Київському державному університеті

ім. Т. Г. Шевченка. У травні 2003 року вона була обрана на посаду професора кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Працювала на цій посаді до 2015 року.

Іванов Олександр Никанорович

**Олександр
Никанорович
Іванов**

Народився 10 березня 1941 року у м. Вінниці, в сім'ї службовця. У 1948–1958 роках навчався у Вінницькій середній школі № 4. У 1958 році був зарахований на 1 курс Львівського інституту фізкультури, який закінчив у 1962 році й був залишений викладачем кафедри гімнастики цього ж інституту. Працював на цій посаді до березня 1964 року, після чого був тренером із гімнастики спортивного клубу «Стріла» м. Запоріжжя.

Іванов О. Н. протягом 1965–1966 років навчався в Київському медичному інституті ім. О. О. Богомольця. У вересні 1966 року перевівся до Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Після закінчення інституту в липні-вересні 1970 року працював начальником цеху готової продукції Вінницького м'ясокомбінату. У жовтні цього ж року зарахований на посаду асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова і погодинно тренером зі спортивної гімнастики кафедри фізвиховання цього ж інституту. З листопада 1972 року обійняв посаду завідувача кафедри фізвиховання Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова.

Сторч Микола Миколайович

**Микола Миколайович
Сторч**

Народився 10 січня 1947 року в м. Москва, в сім'ї військово-службовця. У 1965 році закінчив Володимир-Волинську середню школу № 3. Був зарахований на I курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчив у 1971 році з відзнакою та був прийнятий до аспірантури кафедри нормальної фізіології з курсу біофізики. Під керівництвом доцента Топчієвої К. П. виконував наукову роботу «Електрофізіологические особенности синаптической передачи в клетках интрамуральных ганглиев сердца лягушки». Протягом 2-х років займався вищою математикою на базі Вінницького політехнічного інституту.

**Асистент В. М. Мороз
та аспірант М. М. Сторч
під час запису нейронограм**

У грудні 1977 року М. М. Сторч звільнився за власним бажанням у зв'язку з призивом на службу до лав Радянської Армії згідно з наказом Міністерства оборони СРСР.

Буреннікова Людмила Юліанівна (Юрїївна)

**Людмила
Юліанівна (Юрїївна)
Буреннікова**

Народилася 18 квітня 1949 року в селі Нова Гребля Калинівського району Вінницької області, в сім'ї лікарів. У 1953 році родина переїхала до м. Вінниці у зв'язку зі зміною роботи батька. У 1956–1966 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 4, після закінчення якої вступила до Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Під час навчання займалась науковою роботою, мала 4 друковані праці. Одна з них була нагороджена Грамотою

Міністерства охорони здоров'я СРСР. Закінчила інститут з відзнакою у 1972 році й була зарахована на посаду асистента кафедри нормальної фізіології, на якій працювала до липня 1977 року, після чого обіймала посаду завідувача фізіотерапевтичної служби облтубдиспансеру.

У вересні 1978 року була зарахована до аспірантури кафедри нормальної фізіології, виконувала роботу «Влияние общей вертикальной вибрации на систему крови растущих имбредных животных». Кандидатська дисертація була захищена у травні 1983 року в Інституті фізіології ім. О. О. Богомольця. До грудня 1990 року працювала на посаді асистента кафедри нормальної фізіології, потім була обрана за конкурсом на посаду старшого викладача. Звання доцента Л. Ю. Буреннікова отримала у квітні 1995 року. Брала участь у вивченні стану здоров'я іноземних студентів, процесів адаптації до умов Поділля. Людмила Юліанівна друкувалась у всесоюзних і республіканських виданнях. Вона брала активну участь у роботі фізіологічних з'їздів і конференцій. З 1995 року була призначена завідувачем навчальної частини стоматологічного факультету, де провела велику роботу для створення методичного забезпечення навчального процесу. З 2004 року завідувала навчальною частиною кафедри. Під час роботи на кафедрі виконувала велику громадську роботу. Була куратором інтернаціональних груп, протягом 10 років – профоргом кафедри, секретарем обласного відділення Українського фізіологічного товариства. Отримала звання «Відмінник освіти України».

Буреннікова Л. Ю. пішла з життя в 2013 році. Похована у м. Вінниці.

Академік М. М. Амосов після лекції студентам зі співробітниками кафедри. 70-ті роки

**Лекцію для студентів
II курсу читає
автор підручника з
нормальної фізіології
проф. Г. І. Косицький,
завідувач кафедри
нормальної фізіології
Другого Московського
медичного інституту**

Ващук Андрій Арсенійович

**Андрій Арсенійович
Ващук**

Народився 13 березня 1941 року в селі Костяниць Старокостянтинівського району Хмельницької області. У 1947–1957 роках навчався у Велико-Мацевицькій середній школі. Після закінчення школи три роки працював у будівельній бригаді колгоспу в с. Костяниць. У 1960–1963 роках проходив службу в Радянській Армії. Після демобілізації працював теслярем, монтажником у промбуді м. Хмельницький. У 1964 році був зарахований до біофаку Львівського

державного університету ім. Івана Франка, який закінчив у 1969 році. Водночас у 1968 році виконував обов'язки лаборанта кафедри фізіології людини та тварин цього ж університету.

У 1969–1972 роках навчався в аспірантурі кафедри біофізики Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Із вересня 1972 року до вересня 1975 року обіймав посаду асистента кафедри нормальної фізіології. Був куратором студентської групи. З 1 жовтня 1975 року переведений асистентом на кафедру біології цього ж інституту.

Шинкаренко Софія Олександрівна

**Софія Олександрівна
Шинкаренко**

Народилася 20 травня 1947 року в м. Чернівці. У 1954–1965 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 6 та набула спеціальність програміста 2-го розряду. У 1966 році переїхала за місцем проживання чоловіка до м. Чернівці, де працювала на швейному об'єднанні «Трембіта».

У 1968 році була прийнята на заочне відділення біологічного факультету Новгородського педагогічного інституту. Після

закінчення 1 курсу була зарахована на відділення вищої нервової діяльності біологічного факультету Ленінградського державного університету, який закінчила в 1974 році.

У 1974 році була прийнята на посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. У 1977 році переведена на посаду асистента, з лютого 1992 року працювала старшим викладачем, а з квітня 1995 року – доцентом кафедри нормальної фізіології.

Виконувала наукову роботу «Исследование электрических реакций нейронов красного ядра кошки при звуковом раздражении» на базі Ленінградського інституту фізіології ім. І. П. Павлова АН СРСР. Кандидатська дисертація була захищена в 1987 році в цьому інституті.

Шинкаренко С. О. брала участь у фізіологічних з'їздах і наукових конференціях, друкувалась у провідних фізіологічних виданнях. Під час роботи на кафедрі була профоргом, членом профбюро лікувального факультету № 1, секретарем ради молодих вчених, куратором студентських груп.

Софія Олександрівна отримала відзнаку «Відмінник вищої освіти». У 2001 році звільнилась за власним бажанням у зв'язку з виїздом на постійне місце проживання до Ізраїлю.

**Співробітники кафедри
зі студентами з Пакистану**

Маркевич Віталій Едуардович

**Віталій Едуардович
Маркевич**

Народився 9 вересня 1949 року в Летичеві Хмельницької області. У 1956–1966 роках навчався у Летичівській середній школі № 1.

Після закінчення школи вступив на педіатричний факультет Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який у 1972 році закінчив з відзнакою. Під час навчання в інституті активно займався науковою роботою, брав участь у Всесоюзних студентських наукових конференціях.

Після закінчення інституту був залишений в аспірантурі на кафедрі патологічної фізіології. Із вересня 1975 року зарахований на посаду асистента кафедри нормальної фізіології. У листопаді 1976 року захистив кандидатську дисертацію «Изменения функционального состояния различных отделов головного мозга при развитии острого отека легких». Брав участь у роботі Всесоюзних з'їздів і конференцій, друкувався в провідних наукових виданнях. Під час роботи на кафедрі відповідав за роботу добровільної народної дружини лікувального факультету та 2 курсу цього ж факультету.

13 листопада 1978 року Віталій Едуардович звільнився за власним бажанням у зв'язку з переїздом до іншого міста.

Леонт'єва Елеонора Миколаївна

**Елеонора Миколаївна
Леонт'єва**

Народилася 11 січня 1947 року в м. Кемерово, в сім'ї військовослужбовця. В 1954 році родина переїхала до м. Кишинів, потім – до м. Вінниця. Після закінчення загальноосвітньої школи у 1964 році вступила на біологічний факультет Одеського державного університету. Після його закінчення у 1969 році працювала інженером-технологом на Вінницькому молокозаводі.

З 1976 року працювала старшим лаборантом на кафедрі нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. На

умовах погодинної оплати викладала фізіологію.

19 лютого 2021 р. на 75 році життя Леонт'єва Елеонора Миколаївна пішла у вічність. Похована у м. Вінниці.

**У 1978–1986 роках на кафедрі працювали:
професори Н. В. Братусь, В. М. Мороз,
доктор медичних наук К. П. Топчієва,
доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова,
П. Т. Дацишин,
асистенти Л. О. Соловйова,
С. О. Шинкаренко, В. Е. Маркевич,
старший лаборант Е. М. Леонт'єва,
аспіранти Л. Ю. Буреннікова,
М. В. Йолтухівський**

У 1984–1985 роках були видані ситуаційні задачі з відповідями з усіх розділів фізіології, у складанні яких брали участь проф. Н. В. Братусь, д. мед. н. Є. П. Топчієва, доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова, П. Т. Дацишин, Г. В. Янчик, к. мед. н. М. В. Йолтухівський, Л. Ю. Буреннікова, асистент С. О. Шинкаренко.

Йолтухівський Михайло Володимирович

**Михайло
Володимирович
Йолтухівський**

Народився 12 лютого 1953 року в с. Явтухи Деражнянського району Хмельницької області. У 1960–1968 роках навчався у Явтухській 8-річній школі, яку закінчив з грамотою і був зарахований на 1 курс Кам'янець-Подільського медичного училища. Закінчив його у 1972 році з дипломом з відзнакою. У квітні – серпні працював фельдшером амбулаторії дільничної лікарні в селі Слобідка-Шелехівська Деражнянського району Хмельницької області.

У вересні 1972 року був зарахований на 1 курс педіатричного факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Під час навчання з липня до жовтня 1976 року працював середнім медпрацівником у кардіологічному відділенні обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова. У 1978 році закінчив медінститут з відзнакою й був рекомендований вченою радою на наукову роботу.

Весь трудовий шлях пов'язаний з кафедрою нормальної фізіології Вінницького національного

медичного університету ім. М. І. Пирогова. Обіймав посади: старший лаборант (1978–1980), аспірант (1980–1983), асистент (1983–1991), старший викладач (1991–1992), доцент (1992–2001), професор кафедри нормальної фізіології (2001–2015), завідувач кафедри нормальної фізіології (з 2015 р. до цього часу).

**Аспірант
М. Йолтухівський
зі студентами
М. Родіоновим
та О. Власенком
під час експери-
менту**

За сумісництвом у 2000 р. призначений заступником декана по роботі з іноземними студентами, завідувачем відділу міжнародних зв'язків.

**На освітній
виставці в
Єгипті**

**Зустріч з
Послом Індії
у ВНМУ
ім. М. І. Пирогова**

У 1984 році захистив кандидатську дисертацію «Электрофизиологический анализ влияния гипоталамуса на кору мозжечка» в Інституті фізіології ім. Л. А. Орбелі Вірменської РСР. У грудні 1999 року захистив докторську дисертацію «Латеральний гіпоталамус і префронтальна кора в організації довільних рухів» у Донецькому державному медичному університеті ім. М. Горького. Під час роботи на кафедрі брав участь у фізіологічних з'їздах та наукових конференціях, друкувався у провідних наукових виданнях, рекомендованих ВАК України.

Основним напрямом наукової діяльності є фізіологія рухів, зокрема – експериментальне встановлення механізмів формування їжодобувних рухів у тварин за участю кори та ядер головного мозку й ролі цих структур в ініціюванні та реалізації рухової програми, дослідження механізмів ходьби людини.

Усього до наукометричної бази Scopus включено 16 статей, до Web of Science – 13 статей. Керував фундаментальними НДР, що фінансувалися МОЗ України:

– «Центральні механізми організації та реалізації рухів» (2015–2016 рр., державний реєстраційний номер 0115U001167). Було встановлено часово-просторові закономірності функціонування нейронних систем мозку та нейронних ансамблів рухових центрів під час формування програми та реалізації моторного компоненту оперантного рефлексу в щурів.

– «Вивчити просторово-часову організацію ходьби людини при одночасному виконанні моторного й когнітивного завдань» (2017–2019 рр., державний реєстраційний номер 0117U003082). Встановлено фізіологічні особливості просторово-часових параметрів ходьби людини та залежність їх змін від виконання додаткових моторного та когнітивних завдань.

Під керівництвом М. В. Йолтухівського виконано 5 кандидатських дисертацій: Бандурка Н. М. «Позаканальна проникність клітинних мембран для катіонів та її вплив на електричну активність міокарда і ритм серця» (2006 р.),

Величко Т. О. «Просторово-часові показники в оцінці ходьби людини» (2010 р.), Богомаз О. В. «Вплив моторної асиметрії, темпераменту та додаткових моторних й когнітивних завдань на просторово-часові параметри ходьби людини» (2012 р.), Іщенко Г. О. «Показники кардіоінтервалографії у здорових чоловіків і жінок різних соматотипів» (2014 р.), Тищенко І. В. «Вікові та статеві особливості патерну ходьби людини в умовах різних фізіологічних парадигм» (2017 р.).

**Лекція
«Фізіологічні
властивості
міокарда».
2015 р.**

У 2003–2020 роках М. В. Йолтухівський входив до складу спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02 у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Члени спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02. 2003 р.

М. В. Йолтухівський є автором наукових монографій, навчальних посібників, методичних розробок для практичних занять, комп'ютерних навчальних програм та кінофільмів; співавтором 2-х загальнодержавних підручників з фізіології українською (3 видання) та англійською (5 видань) мовами; співредактором оригінального посібника (3 видання) для підготовки до ліцензійного іспиту «Крок-1».

Заступник голови комісії з фізіології Центру тестування МОЗ України. Був експертом Державної акредитаційної комісії Департаменту атестації кадрів МОН України (2011–2016 рр.), членом Науково-методичної комісії з довузівської та базової підготовки іноземних громадян МОН України (2013–2015 рр.). Бере активну участь у громадському житті. Був членом редколегії інститутської газети «Молодий медик», членом ради молодих вчених.

М. В. Йолтухівський відзначений Почесними грамотами Вінницької обласної державної адміністрації та обласної Ради (2005, 2018), двічі нагороджений грамотами Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України (1996, 2006), знаком Міністерства освіти України «Відмінник освіти України» (1999), пам'ятною медаллю

Українського державного центру міжнародної освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «За досягнення в галузі міжнародної освіти» (2012). Удостоєний звання «Винахідник СРСР», «Заслужений працівник освіти України» (2016). У 2017 р. став номінантом на отримання відзнаки за професіоналізм і милосердя «Орден Святого Пантелеймона» у номінації «Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я».

Основні наукові публікації:

Монографії

1. Латеральний гіпоталамус і префронтальна кора в організації довільних рухів / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, О. В. Власенко. – Вінниця ; Київ : ЦНІТ ВДМУ, 1998. – 181 с.

2. Ходьба людини : монографія / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, О. В. Власенко [та ін.] ; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. – Вінниця, 2022. – 304 с. : 72 іл.

Підручники

1. Фізіологія : підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. Г. Шевчук, В. М. Мороз, С. М. Белан, М. Р. Гжегоцький, М. В. Йолтухівський ; ред. В. Г. Шевчук. – Вид. 4-ге. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 448 с. : іл.

2. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік [та ін.] ; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 392 с. : іл.

3. Physiology : textbook / V. M. Moroz, O. A. Shandra, R. S. Vastyanov, M. V. Yoltukhivskyu, O. D. Omelchenko ; ed. by V. M. Moroz, O. A. Shandra. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. – 728 p.

Статті

1. Электрофизиологический анализ влияния гипоталамуса на кору мозжечка / Н. В. Братусь, М. В. Йолтуховский // Физиол. журн. – 1986. – Т. 32, № 3. – С. 257–264.

2. Центральні механізми організації та реалізації рухів / В. М. Мороз, О. В. Власенко, М. В. Йолтухівський, О. В. Довгань, І. Л. Рокунець // Biomedical and biosocial anthropology. – 2016. – № 27. – С. 13–29.

3. Age-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyu, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, I. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // Biomedical and biosocial anthropology. – 2019. – № 34. – С. 68–76. – DOI: 10.31393/bba34-2019-10

4. Sex-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyu, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, L. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // Reports of morphology. – 2019. – Vol. 25, № 2. – P. 5–11. – DOI: [https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25\(2\)-01](https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25(2)-01).

Патенти

1. А. с. 1303143 (СССР), МКИ А 61 В 10/00. Способ интраоперационной диагностики панкреатита / Бондарчук О. И., Киров В. Н., Йолтуховский М. В., Братусь Н. В., Кадошук Т. А., Земсков В. С., Мороз В. М., Красиленко В. А., Гадомский В. Ю., Богачук С. Г. – № 3601223/28-14 ; опубл. 15.04.87 // Открытия. Изобретения. – 1987. – Бюл. № 14. – С. 46.

2. Пат. 15653 Україна, МПК А 61 В 5/04. Пристрій для телеметричної передачі імпульсної активності нейронів / Мороз В. М., Чечель В. В., Власенко О. В., Рокунець І. Л., Йолтухівський М. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u200512762 ; заявл. 29.12.2005 ; опубл. 17.07.2006, Бюл. № 7.

3. Пат. 112701 Україна, МПК А 61 В 18/02. Пристрій для контрольованого локального охолодження ділянки нейронної активності головного та спинного мозку / Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Власенко О. В., Таранов С. В., Чечель В. В., Рокунець І. Л., Довгань О. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u201607003 ; заявл. 29.06.2016 ; опубл. 26.12.2016, Бюл. № 24.

4. Пат. 126042 Україна, МПК А 61 В 5/024. Фонокардіографічний телеметричний пристрій / Бузика Т. В., Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Чечель В. В., Рокунець І. Л., Чайковська О. В., Барзак Н. С., Власенко О. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u 2017 07174 ; заявл. 07.07.2017 ; опубл. 11.06.2018, Бюл. № 11.

5. Пат. 133459 Україна, МПК А 61 В 5/0432. Спосіб реєстрації електрокардіограми / Кулик А. Я., Власенко О. В., Йолтухівський М. В., Дідич В. М., Ревіна Т. Г. ; Боднар М. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u 2018 10418 ; заявл. 22.10.2018 ; опубл. 10.04.2019, Бюл. № 7.

Нововведення

1. Пристрій для оцінки здатності стабілізувати положення рук : нововведення № 398/6/19 / Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Богомаз О. В., Московко Г. С., Костюк Л. В. // Реєстр галузевих нововведень Українського Центру наукової медичної інформації і патентно-ліцензійної роботи МОЗ України. – 2019.

**У 1987–1993 роках на кафедрі працювали:
професори В. М. Мороз, Н. В. Братусь,
доктор медичних наук К. П. Топчієва,
доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова,
П. Т. Дацишин, М. В. Йолтухівський,
старші викладачі Л. Ю. Буреннікова,
С. О. Шинкаренко,
асистенти О. Д. Омельченко (випусниця
Ленінград. держ. університету),
О. В. Власенко (випусник ВДМУ
ім. М. І. Пирогова).**

У вересні 1989 року співробітники кафедри брали активну участь в організації та проведенні на базі інституту Всесоюзного симпозіуму «Регуляция сенсомоторных функций». З доповідями виступили: В. М. Мороз, Н. В. Братусь, П. Т. Дацишин, М. В. Йолтухівський, О. В. Левчук, О. Д. Омельченко, С. О. Шинкаренко «Значение латерального гипоталамуса в организации двигательной программы при пищедобывательном поведении», В. М. Мороз, Я. Буреш, Н. В. Братусь «Роль мозжечка, хвостатого ядра и моторной коры в программировании и регуляции движений», О. В. Власенко «Афферентные связи вентролатерального ядра таламуса с мозжечком и базальными ганглиями», Г. В. Янчик, Г. М. Смолякова, Л. Ю. Буреннікова «Динамика сенсомоторных реакций иностранных учащихся в процессе адаптации».

У 1993 році були видані методичні рекомендації для самостійної аудиторної роботи студентів, у складанні яких брали участь проф. Н. В. Братусь, доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова, П. Т. Дацишин, М. В. Йолтухівський, старші викладачі Л. Ю. Буреннікова, С. О. Шинкаренко, асистент О. В. Власенко.

Омельченко Оксана Данилівна

**Оксана Данилівна
Омельченко**

Народилася 12 листопада 1961 року у смт Любич Чернігівської області, в сім'ї службовців. У 1968–1978 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 21. Після закінчення школи працювала у Вінницькому Ботанічному саду Подолії УРСР. У 1979–1984 роках навчалась на біологічному факультеті Ленінградського державного університету. Під час навчання пройшла спеціалізацію на кафедрах еволюційної фізіології та фізіології людини і тварин.

Досліджувала нейронну організацію рухів безхребетних з використанням мікроелектродних та гістологічних методів. Отримала кваліфікацію «біолог-фізіолог».

У 1984 році Оксана Данилівна зарахована молодшим науковим співробітником Науково-дослідного сектору Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Із грудня 1986 року переведена на посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології цього ж інституту. Водночас з 1988 року проводила заняття з нормальної фізіології на умовах погодинної оплати. У жовтні 1990 року обрана за конкурсом на посаду асистента кафедри. Під час роботи на кафедрі підготувала більше 40 методичних розробок для викладачів та студентів. Підготувала методичні вказівки з фізіології кровообігу для студентів медичного та фармацевтичного факультетів, складено сотні тестових завдань для комп'ютерного тестування студентів.

**Асистент О. Д. Омельченко,
проф. М. В. Йодтухівський
досліджують іждобувні
рухи щурів**

У 2003 році захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю нормальна фізіологія «Мигдалеподібний комплекс лімбічної системи в організації моторного компонента рухової поведінкової реакції» на спеціалізованій вченій раді ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

У травні 2005 року О. Д. Омельченко була обрана на посаду доцента кафедри нормальної фізіології. З 2004 року розпочала викладання нормальної фізіології англійською мовою на фармацевтичному, а з 2005 року – на медичному факультеті. Підготу-

вала курс лекцій та методичні розробки для практичних занять. Створила банк тестів з різних розділів фізіології. З 2013 року Оксана Данилівна виконує обов'язки завуча кафедри. Вона брала активну участь у з'їздах Українського фізіологічного товариства, конференціях з нейронаук. Є автором 138 наукових робіт, з них 7 статей у виданнях, які входять до БД Scopus та 5 – до Web of Science. У 2011 році Омельченко О. Д. стала співавтором підручника з фізіології для медичних ЗВО України англійською мовою, який витримав 5 видань. Бере активну участь у громадському житті університету, з 2000 року виконує обов'язки секретаря методичної ради з медико-теоретичних дисциплін. Має відзнаку «Відмінник освіти України», Почесну Грамоту Вінницької облради.

Основні наукові публікації:

1. Роль базолатеральних ядер мигдалеподібного комплексу щурів в організації швидких їждобувних рухів / В. М. Мороз, Н. В. Братусь, М. В. Йолтухівський, О. В. Власенко, О. Д. Удод // Фізіол. журн. – 1994. – Т. 40, № 5/6. – С. 3–9.

2. Role of the amygdalar complex in programing of fast food-procuring movements in rats / O. D. Udod // Neurophysiology. – 1998. – Vol. 30, № 6. – P. 414–415.

3. Organization of instrumental food-procuring movements in rats / V. M. Moroz, N. V. Bratus, O. V. Vlasenko, M. V. Yoltukhovsky, O. D. Udod // Zhurnal vyssei nervnoi deyatelnosti imeni I. P. Pavlova. – 1999. – Vol. 49, issue 2. – P. 301–312.

4. Automated food-procuring movement-related neuronal activity in the basolateral amygdala of the rat / O. D. Omelchenko // Neurophysiology. – 2003. – Vol. 35, № 1. – P. 38–43.

5. Physiology : textbook / V. M. Moroz, O. A. Shandra, R.S Vastyanov, M. V. Yoltukhivskyy, O. D. Omelchenko ; ed. by V. M. Moroz, O. A. Shandra. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. – 728 p.

6. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік [та ін.] ; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 392 с. : іл.

Ніколаєнко Оксана Олександрівна

**Оксана Олександрівна
Ніколаєнко**

Народилася 16 березня 1960 року у м. Вінниці. У 1977–1982 роках навчалася у Вінницькому педагогічному інституті ім. М. Островського на природничо-географічному факультеті.

У 1983–1986 роках працювала на посаді старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Звільнена в зв'язку з обранням на посаду асистента кафедри біології цього ж університету.

У 1998 році О. О. Ніколаєнко захистила дисертацію кандидата біологічних наук на тему «Вплив вертикальної вібрації на печінку вагітних щурів-самок та їх нащадків» у спеціалізованій вченій раді К 58.601.01 при Тернопільській державній медичній академії ім. І. Я. Горбачовського МОЗ України.

У 2014 році Оксана Олександрівна обрана на посаду асистента, в 2015 році – доцента кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Звільнилася в 2022 році за власним бажанням.

Власенко Олег Володимирович

**Олег Володимирович
Власенко**

Народився 17 жовтня 1961 року в селі Орловець Городищенського району Черкаської області, в сім'ї службовців. У 1968–1978 роках навчався у Білоцерківській середній школі № 1. У 1978 році зарахований на 1 курс лікувального факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчив у 1984 році. Під час навчання в інституті був старостою фізіологічного гуртка, переможцем Всесоюзного конкурсу студентських наукових робіт.

Із серпня 1984 року до вересня 1985 року проходив інтернатуру з терапії у Київській обласній клінічній лікарні. Із вересня 1985 року до березня 1987 року працював старшим лаборантом кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова з погодинним викладанням фізіології. З березня 1987 року переведений на посаду асистента цієї ж кафедри. У листопаді 1989 року зарахований до аспірантури цієї ж кафедри. З 1992 року продовжив працювати асистентом кафедри нормальної фізіології. У 1993 році захистив кандидатську дисертацію «Роль моторних ядер таламуса у програмуванні і реалізації рухів у щурів» у Донецькому медичному інституті ім. М. Горького.

Із 1996 року О. В. Власенко обіймає посаду доцента на кафедрі нормальної фізіології. У 2013 році у спецраді Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова захистив докторську дисертацію «Нейронні системи, залучені у формування оперантної

рухової програми в моторній корі (експериментальне дослідження)». У 2015 році обраний на посаду професора кафедри нормальної фізіології.

Напрямок досліджень: нейрофізіологія, фізіологія серця. Олег Володимирович брав активну участь у міжнародних, всесоюзних та республіканських з'їздах фізіологічного товариства, симпозіумах і наукових конференціях. Регулярно друкується в міжнародних та українських фахових виданнях. Створював комп'ютерні програми для практичних занять, методичні розробки та ситуаційні задачі з розділу фізіології дихання.

**Асистент
Власенко О. В.
з професорами
Морозом В. М. та
Йолтухівським М. В.
аналізують
результати
експерименту**

Із 1 вересня 2000 року О. В. Власенко виконував обов'язки заступника декана медичного факультету, з 1 вересня 2001 року – декана медичного факультету № 2. У 2011–2020 роках обирався головою вченої ради медичних факультетів. У 2016 році призначений проректором з наукової роботи Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Бере активну участь у громадському житті інституту, був членом ради молодих вчених, відповідальним секретарем приймальної комісії. Нині є членом наглядової ради Агенції регіонального розвитку Вінницької області. Був стипендіатом Кабінету

Міністрів України для молодих вчених (1994–1996). Нагороджений Почесними грамотами Міністерства освіти України (1996), Міністерства охорони здоров'я України (2001, 2011) та Кабінету Міністрів України (2017), має відзнаку МОН «Відмінник освіти України» (1998).

Основні наукові публікації:

1. Multichannel system for recording myocardial electrical activity / O. V. Chaikovska, I. L. Rokunets, OI. V. Vlasenko, Oks. V. Vlasenko // Information Technology in Medical Diagnostics II. Vol. 2. Proceedings of the International Scientific Internet Conference «Computer Graphics and Image Processing» and the 48th International Scientific and Practical Conference «Application of Lasers in Medicine and Biology», May 2018. – London : CRC Press, 2019. – P. 307–314.

2. Prevention of Motor Vehicle Crash due to Loss of Conscious Control / O. Vlasenko [et al.] // NATO–2019 : Limits of Nanoscience and Nanotechnologies. – 2019.

3. Fos immunoreactivity in the intermediolateral nucleus induced by tendon vibration of the m. triceps surae in rats pretreated with a nitric oxide blocker or precursor / I. V. Vereshchaka, A. V. Maznychenko, O. P. Mankivska, V. O. Maisky, O. V. Vlasenko, O. V. Dovgan, A. I. Kostyukov // Acta Neurobiol. Exp. – 2018. – Vol. 78. – P. 82–91.

4. Cerebral structures responsible for the formation of autonomic reflexes related to realization of motivated operant movements by rats / O. P. Mankivska, O. V. Vlasenko, O. E. Mayevskii, I. V. Vereshchaka, T. V. Buzyka, V. O. Maisky, A. V. Maznychenko // Neurophysiology. – 2017. – Vol. 49, issue 6. – P. 396–404.

5. Coupled spike activity in micropopulations of motor cortex neurons in rats / V. M. Moroz, O. V. Vlasenko, I. L. Rokunets, V. V. Chechel, M. V. Yoltukhovskii, L. V. Yankovskaya // Neurophysiology. – 2010. – Vol. 42, issue 2. – P. 110–117.

6. Екотрофологія. Основи екологічно безпечного харчування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Димань, М. М. Барановський, Г. О. Білявський, О. В. Власенко, Л. В. Мороз. – Київ : Лібра, 2006. – 304 с. : рис.

Дем'яненко Людмила Петрівна

**Людмила Петрівна
Дем'яненко**

Народилася 13 листопада 1962 року у м. Воркута Комі АРСР. У 1964 році з батьками переїхала до м. Вінниці. У 1970–1980 роках навчалась у середній загально-освітній школі № 33. У 1982 році вступила на природничо-географічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту. Закінчила його у 1987 році. Із вересня 1987 року до червня 1990 року працювала інспектором відділу кадрів в обласному комітеті комсомолу.

Л. П. Дем'яненко в січні 1991 року була прийнята на посаду старшого лаборанта кафедри фізики Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова і в тому ж році з вересня була прийнята на кафедру нормальної фізіології на посаду старшого лаборанта, де працювала до 2009 року. З 2009 року до 2014 року працювала асистентом. У 2014 році була обрана на посаду старшого викладача кафедри нормальної фізіології.

Основні наукові публікації:

1. Роль фронтальной коры в организации быстрых баллистических движений крыс / В. М. Мороз, Н. В. Братусь, О. В. Власенко, М. В. Йолтуховский, Л. П. Козловская, А. С. Макота, О. Д. Удод // Нейрофизиология. – 1992. – № 2. – С. 186–192.

2. Высшие интегративные функции головного мозга : учеб. пособие для мед. вузов / В. М. Мороз, О. В. Левчук, М. В. Йолтуховский, Л. П. Демьяненко. – Вінниця, 2009. – 97 с.

3. Просторово-часова організація ходьби в осіб юнацького віку з різним темпераментом / М. В. Йолтухівський, О. В. Богомаз,

Т. О. Величко, Л. П. Дем'яненко // Особливості формування та становлення психофізіологічних функцій людини в онтогенезі : тези доп. V симп., присвяч. 75-річчю Макаренка М. В., 21–22 трав. 2012 р., Черкаси. – Черкаси : Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2012. – С. 30.

4. Аналіз просторово-часової організації ходи з одночасним виконанням когнітивного завдання у чоловіків підліткового та юнацького віку / І. В. Тищенко, Т. О. Величко, Л. П. Дем'яненко // Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, 17–18 трав. 2013 р., Вінниця. – Вінниця, 2013. – С. 109.

У 1995–2000 роках на кафедрі працювали:
професори В. М. Мороз, Н. В. Братусь,
доценти Г. М. Смолякова,
А. Ю. Буреннікова,
М. В. Йолтухівський, О. В. Левчук,
П. Т. Дацишин, С. О. Шинкаренко,
Т. І. Борейко, О. В. Власенко,
асистенти О. Д. Омельченко, О. В. Мацюк,
К. В. Супрунов, І. А. Рокунець,
старші лаборанти Е. М. Леонтєва,
А. П. Дем'яненко

**Проходять практичні заняття
з розділу «Фізіологія серця»**

Супрунов Костянтин Вікторович

**Супрунов Костянтин
Вікторович**

на 1 курс лікувального факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. У 1989 році перевівся на військово-медичний факультет при Саратовському медич-

Народився 19 січня 1965 року в м. Коростишів Житомирської області, в сім'ї робітників. У 1972–1982 роках навчався у Коростишівській середній школі № 1. Із жовтня 1982 року до травня 1983 року працював лаборантом біологічного кабінету цієї школи. У 1983–1985 роках служив у лавах Радянської Армії. Після демобілізації деякий час працював штампувальником Коростишівського ремзаводу.

У 1985 році зарахований на 1 курс лікувального факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. У 1989 році перевівся на військово-медичний факультет при Саратовському медичному інституті. Закінчив його у 1991 році. Із серпня 1991 року до вересня 1992 року служив лікарем авіаційного полку в м. Архангельськ.

К. В. Супрунов у 1992–1994 роках обіймав посаду старшого лаборанта кафедри нормальної анатомії Вінницького медичного інституту. Водночас викладав анатомію на 0,5 ставки асистента цієї ж кафедри. З вересня 1994 року був переведений на посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології, з січня 1995 року – на посаду

асистента цієї ж кафедри, з березня 2006 року – старшого викладача. Виконував наукову роботу на тему «Електрофізіологічне дослідження ролі чорної субстанції в організації автоматизованих їждобувних рухів у щурів». Має друковані роботи у наукових фахових виданнях. Із 1994 року є профоргом кафедри.

У грудні 2003 року Костянтин Вікторович отримав відзнаку «Відмінник освіти України».

Основні наукові публікації:

1. Організація програми автоматизованих їждобувних рухів у щурів / В. М. Мороз, Н. В. Братусь, О. В. Власенко, П. Т. Дацишин, М. В. Йолтухівський, О. В. Мацюк, К. В. Супрунов, О. Д. Удод // *Нейрофізіологія*. – 1998. – Т. 30, № 6. – С. 429–431.

2. Механізми програмування інструментальних їждобувних рухів у щурів / В. М. Мороз, Н. В. Братусь, Т. І. Борейко, Л. Ю. Буреннікова, О. В. Власенко, П. Т. Дацишин, М. В. Йолтухівський, О. В. Левчук, О. Д. Омельченко, І. Л. Рокунець, Г. М. Смолякова, К. В. Супрунов // *Фізіол. журн.* – 2002. – Т. 48, № 2. – С. 56–57.

3. *Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ* / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік [та ін.] ; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 392 с. : іл.

4. Age-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyu, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, I. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2019. – № 34. – С. 68–76. – DOI: 10.31393/bba34-2019-10.

5. Sex-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyu, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, L. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // *Reports of morphology*. – 2019. – Vol. 25, № 2. – P. 5–11. – DOI: [https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25\(2\)-01](https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25(2)-01).

6. Пат. 77668 Україна, МПК А61В 5/11, А61Н 1/00. Пристрій для здійснення пасивних рухів у лабораторних тварин / Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Власенко О. В., Чечель В. В., Кузьмінський Я. В., Довгань О. В., Супрунов К. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № у 201209038 ; заявл. 23.07.2012 ; опубл. 25.02.2013, Бюл. № 4.

Мацюк Олександр Вікторович

Народився 8 травня 1971 року в селі Якушинці Вінницького району Вінницької області, в сім'ї вчителів. У 1978–1988 роках навчався у Калинівській середній школі № 2, яку закінчив із золотою медаллю. Водночас працював санітаром Дружелюбівської сільської амбулаторії та в травматологічному відділенні Калинівської ЦРЛ.

У 1988–1994 роках О. В. Мацюк навчався у Вінницькому медичному інституті ім. М. І. Пирогова, який закінчив з відзнакою. Під час навчання брав участь в олімпіадах, у тому числі республіканських. У 1994 році Олександр Вікторович був прийнятий на посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології з погодинною оплатою проведення практичних занять. У 1998 році переведений на посаду асистента цієї ж кафедри. Звільнився за власним бажанням у 2000 році.

Борейко Тетяна Іванівна

**Тетяна Іванівна
Борейко**

Народилася 18 лютого 1950 року в м. Вінниця, в сім'ї лікарів. У 1957–1967 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 2. Вступила до філіалу Київського політехнічного інституту і закінчила 1 курс. У 1968 році вступила на 1 курс Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчила у 1974 році.

Із серпня 1974 року до червня 1975 року працювала лікарем-інтерном в обласній лікарні ім. М. І. Пирогова, потім – лікарем-офтальмологом в обласному тубдиспансері.

Із жовтня 1975 року до вересня 1977 року була викладачем Вінницького медичного училища ім. Д. Заболотного. У вересні 1977 року зарахована на посаду асистента, з 1988 року – старшого викладача, а з вересня 1995 року – доцента кафедри анатомії, фізіології та основ медичних знань Вінницького педагогічного інституту. У 1986–1990 роках навчалась у заочній аспірантурі Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України при відділі кори головного мозку та підкоркових структур, у лабораторії вищої нервової діяльності людини під керівництвом професора М. В. Макаренка. У 1991–1992 роках проходила річне стажування в лабораторії вищої нервової діяльності людини в цьому ж інституті. Кандидатська дисертація «Стан властивостей основних нервових процесів, пам'яті, уваги, успішності, навчання дітей молодшого шкільного віку» була захищена 15 червня 1993 року на засіданні спеціалізованої вченої Ради Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України.

У серпні 1995 року Т. І. Борейко була зарахована на посаду доцента кафедри нормальної фізіології Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Брала участь у виконанні наукової роботи «Вивчення та створення нормативних критеріїв фізіологічного, психічного та морфофункціонального стану здоров'я міських та сільських мешканців України». Була активним учасником наукових українських та міжнародних конференцій, симпозіумів з вікової психофізіології, з'їздів Українського фізіологічного товариства.

Тетяна Іванівна має друковані праці у провідних фахових виданнях. Брала участь у складанні ситуаційних задач, методичних розробок для проведення практичних занять з розділу «Фізіологія вищої нервової діяльності», підготувала 100 тестових завдань для комп'ютерного тестування студентів та тести для контролю знань за системою «Крок-1» для студентів стоматологічного та лікувального факультетів. Читає курси лекцій з фізіології вищої нервової діяльності для студентів педіатричного та

стоматологічного факультетів, а також лекції з різних розділів нормальної фізіології для вітчизняних та іноземних студентів 1 курсу фармацевтичного факультету спеціальностей «Фармація» та «Клінічна фармація». Велику роботу вона провела зі створення методичного забезпечення навчального процесу (робочі програми, лекції, методичні посібники для проведення практичних занять з нормальної фізіології зі спеціальностей «Фармація», «Клінічна фармація») на фармацевтичному факультеті.

Т. І. Борейко брала активну участь у громадському житті університету. Була куратором вітчизняних та інтернаціональних груп, підготувала призерів державної олімпіади з нормальної фізіології, у тому числі іноземних студентів. Активно залучає студентів до наукової роботи, результати якої доповідались на Всеукраїнських наукових конференціях студентів і молодих вчених та відзначені дипломами 1, 2, 3 ступенів.

З 2000 року Т. І. Борейко є секретарем Вінницького відділення Українського фізіологічного товариства, членом методичної ради фармацевтичного факультету.

Нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти України.

Рокунець Ігор Леонідович

**Ігор Леонідович
Рокунець**

Народився 25 листопада 1975 року у селі Симонів Гощанського району Рівненської області, в сім'ї вчителів. Після закінчення 9 класів у 1991 році вступив до Рівненського медичного училища, яке закінчив у 1994 році з дипломом з відзнакою. Отримав призначення у Гощанську ЦРЛ на посаду масажиста. Пройшов спеціалізацію у Рівненській обласній лікарні.

У вересні 1994 року був зарахований на 1 курс лікувального факультету

Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Під час навчання брав активну участь у роботі фізіологічного гуртка. Займав призові місця на наукових студентських конференціях. Після закінчення інституту в 2000 році був прийнятий на посаду лаборанта кафедри нормальної фізіології. 4 лютого 2002 року І. Л. Рокунець був переведений на посаду асистента-стажиста кафедри нормальної фізіології, 1 вересня 2003 року – на посаду асистента. Із 2015 року затверджений на посаді доцента кафедри. 28 травня 2013 року Ігор Леонідович захистив дисертаційну роботу «Роль гіпокампу в процесах організації та відтворення програм автоматизованих рухів» на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. 26 лютого 2015 року рішенням атестаційної колегії йому присвоєно вчене звання доцента кафедри нормальної фізіології.

**Академік В. М. Мороз,
професор О. В. Власенко,
професор М. В. Йолтухівський
обговорюють з доцентом І. Л. Рокунцем
результати експериментів**

І. Л. Рокунець бере участь у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, з'їздах Українського товариства фізіологів, має друковані праці в провідних фахових виданнях. Підготував банк тестових завдань з фізіології крові, брав участь у створенні комп'ютерних програм для практичних занять та мультимедійних фільмів для демонстрацій під час лекцій. Очолює науково-дослідну лабораторію експериментальної нейрофізіології при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Член апробаційної ради, спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Член групи моніторингу відділу забезпечення якості освіти при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Щорічно керує студентськими науковими роботами, виконує обов'язки куратора академічних груп. У 2022 р. призначений заступником декана медичного факультету № 1.

Ігор Леонідович нагороджений знаком «Відмінник освіти України» за плідну роботу з обдарованою студентською молоддю та вагомий внесок у підготовку і проведення Всеукраїнської студентської олімпіади 2003/2004 н.р. У 2010 році з нагоди 200-річчя від дня народження Миколи Івановича Пирогова став лауреатом стипендії імені М. І. Пирогова.

Основні наукові публікації:

1. Роль гіпокампу (CA3) у формуванні задуму руху та його реалізації / І. Л. Рокунець // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2012. – № 19. – С. 126–132.

2. Сполучена імпульсна активність у мікропопуляціях нейронів моторної кори щура / В. М. Мороз, О. В. Власенко, В. В. Чечель, М. В. Йолтухівський, Л. В. Янковська // *Нейрофізіологія*. – 2010. – Т. 42, № 2. – С. 132–139.

3. Засіб реєстрації фонокардіограми за допомогою телеметричної системи у щурів за умов вільної поведінки / Т. В. Бузика, О. В. Власенко, В. В. Чечель, І. Л. Рокунець // *Досягнення біології та медицини*. – 2010. – № 2. – С. 36–39.

4. Food-procuring stereotype movements is accompanied by changes of c-fos gene expression in the amygdala and modulation of heart rate in rats / O. V. Dovgan, O. V. Vlasenko, I. L. Rokunets, T. V. Buzyka, V. A. Maisky, O. I. Pilyavskii, A. V. Maznychenko // *International journal of physiology and pathophysiology*. – 2013. – Vol. 4, № 2. – P. 157–170.

5. Центральні механізми організації та реалізації рухів / В. М. Мороз, О. В. Власенко, М. В. Йолтухівський, О. В. Довгань, І. Л. Рокунець // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2016. – № 27. – С. 13–19.

6. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік, І. Л. Рокунець [та ін.] ; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 408 с. : іл.

7. Multichannel system for recording myocardial electrical activity / O. Vlasenko, O. Chaikovska, I. Rokunets [et al.] // *Information Technology in Medical Diagnostics II : Proceedings of the International Scientific Internet Conference «Computer Graphics and Image Processing» and the 48th International Scientific and Practical*

Conference «Application of Lasers in Medicine and Biology», May 2018. – CRC Press, 2019. – P. 307–314.

8. Пат. 55671 Україна, МПК А 61 В 5/04. Багатоканальний пристрій для телеметричної передачі потенціалів дії нейронів головного та спинного мозку / Чечель В. В., Власенко О. В., Рокунець І. Л. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u2010 05836 ; заявл. 14.05.2010 ; опубл. 27.12.2010, Бюл. № 24.

9. Пат. 112701 Україна, МПК А 61 В 18/02. Пристрій для контрольованого локального охолодження ділянки нейронної активності головного та спинного мозку / Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Власенко О. В., Таранов С. В., Чечель В. В., Рокунець І. Л., Довгань О. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № u201607003 ; заявл. 29.06.2016 ; опубл. 26.12.2016, Бюл. № 24.

У 2001–2006 роках на кафедрі працювали:
професори В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський,
Н. В. Братусь, Л. О. Соловйова,
доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова,
П. Т. Дацишин, Л. Ю. Буреннікова,
Т. І. Борейко, О. В. Власенко, переведені
на посаду доцента О. Д. Омельченко,
О. М. Шаповал,
асистенти К. В. Супрунов, І. Л. Рокунець,
О. В. Богомаз (випускниця Вінницького
держ. педагогічного інституту),
Л. Л. Хміль, І. В. Гусакова,
О. В. Довгань (випускники ВНМУ
ім. М. І. Пирогова),
старші лаборанти Е. М. Леонтєва,
Л. П. Дем'яненко,
лаборанти Г. Ф. Щепілова, О. М. Шафранська,
Г. В. Богданова.

У ці роки роки були надруковані методичні вказівки для практичних занять з усіх розділів фізіології російською й українською мовами, у підготовці яких брали участь професори Н. В. Братусь та М. В. Йолтухівський, доценти О. В. Левчук, Г. М. Смолякова, Л. Ю. Буреннікова, П. Т. Дацишин, Т. І. Борейко, О. В. Власенко, асистенти О. Д. Омельченко, К. В. Супрунов, І. Л. Рокунець.

У травні 2002 року співробітники кафедри брали активну участь в організації XVI з'їзду Українського фізіологічного товариства, який проходив на базі університету. З лекцією-доповіддю «Механізми програмування інструментальних їжодобувних рухів у щурів» виступили професори В. М. Мороз, Н. В. Братусь, М. В. Йолтухівський, доценти О. В. Власенко, П. Т. Дацишин, асистенти О. Д. Омельченко, І. Л. Рокунець, К. В. Супрунов. Були також представлені доповіді асистента О. Д. Омельченко «Роль лімбічних структур в організації програми їжодобувних рухів передньої кінцівки щурів», доцентів Т. І. Борейко і Л. Ю. Буреннікової «Особливості гемодинаміки у дітей середнього шкільного віку з різними властивостями основних нервових процесів».

У 2004 році доцент О. В. Власенко мав наукове відрядження до лабораторії шотландського університету Сент-Ендрюс на запрошення професора В. Брауна для обміну досвідом електрофізіологічних досліджень.

У 2004 році наукова лабораторія кафедри пройшла державну акредитацію та була виділена в окремий структурний підрозділ університету й зареєстрована як лабораторія експериментальної нейрофізіології. Першим завідувачем лабораторії було призначено І. Л. Рокунця. Одним з напрямів наукових досліджень є вивчення формування та реалізації моторних програм, визначення ролі кори й підкоркових структур у процесах навчання та пам'яті. Другий напрям пов'язаний з вивченням впливу позаканальної проникності клітинних мембран для катіонів на електричну активність міокарда й ритм серця, а також дію лікарських засобів на ці процеси. У лабораторії

використовуються такі сучасні методи як реєстрація імпульсної активності нейронів в умовах вільної поведінки тварин, телеметрична передача інформації, використання багатоканального мікроелектроду, метод фарбування зрізів мозку на виявлення експресії генів нейронів. При лабораторії створена і функціонує школа молодих науковців, де студенти й співробітники мають можливість більш глибоко вивчати фізіологію, набувати навички наукового пошуку, отримувати вміння створювати ілюстративний матеріал для доповідей.

У 2004–2005 навчальному році на кафедрі розпочато навчання студентів-іноземців англійською мовою з одночасним продовженням викладання російською та українською.

У 2006–2007 навчальному році розпочато викладання фізіології за кредитно-модульною системою згідно Болонського протоколу, до якого Україна приєдналася у 2005 році.

У 2005 році професор М. В. Йолтухівський, доцент О. В. Власенко та асистент І. Л. Рокунець брали участь у роботі I з'їзду фізіологів СНД у м. Сочі, де представили доповідь «Реакції нейронів префронтальної, моторної кори, латерального гіпоталамуса і гіпокампа щура при стереотипних їждобувних рухах».

У 2006 році професор М. В. Йолтухівський, доцент О. В. Власенко брали участь у роботі з'їзду Німецького фізіологічного товариства та Федерації фізіологічних товариств Європи у Мюнхені з доповіддю «Activity of cerebrum structures neurons during organization and realization of stereotypic movements».

У 2006 році професори В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, доценти О. В. Власенко, Т. І. Борейко, асистент І. Л. Рокунець брали участь у роботі XVII з'їзду Українського фізіологічного товариства у м. Чернівці з доповідями «Активність нейронів кори та підкоркових структур мозку при підготовці та виконанні рухів» та «Особливості нейродинамічних функцій у людей зрілого та похилого віку з ішемічною хворобою серця».

Богомаз Ольга Василівна

**Ольга Василівна
Богомаз**

Народилася 30 грудня 1970 року у м. Бендери Молдовської РСР, у сім'ї службовців. У 1977 році з батьками переїхала до м. Вінниці. У 1978–1988 роках навчалась у загальноосвітній середній школі № 4.

У 1988 році вступила на природничо-географічний факультет Вінницького педагогічного інституту, який закінчила з відзнакою у 1993 році. Була прийнята на посаду вчителя біології та географії до середньої школи № 2. Через місяць звільнилася за власним бажанням.

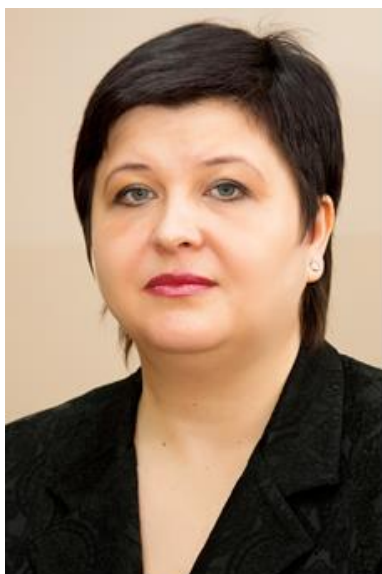
Із вересня 1993 року до квітня 1994 року працювала лаборантом кабінету фізики Вінницької школи № 4. Після цього прийнята на посаду старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Водночас з 1995 року проводила заняття з нормальної фізіології на умовах погодинної оплати. Із вересня 2001 року є сумісником на 0,5 ставки асистента цієї ж кафедри. У 1996–2005 роках працювала за сумісництвом викладачем нормальної фізіології у медичному коледжі ім. Д. К. Заболотного. Із вересня 2005 року переведена на посаду асистента і 0,5 ставки старшого лаборанта цієї ж кафедри. У 2005 році розпочала викладання нормальної фізіології англійською мовою на медичному факультеті. У 2007 році О. В. Богомаз зарахована старшим викладачем кафедри. У 2012 році захистила дисертацію кандидата біологічних наук «Просторово-часова організація ходьби юнаків та дівчат при

виконанні моторного і когнітивного завдань». У 2013 році обрана на посаду доцента кафедри. У 2015 році присвоєно вчене звання доцента кафедри нормальної фізіології.

Основні наукові публікації:

1. Вікові особливості ходьби при одночасному виконанні когнітивних завдань / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, О. В. Власенко, Г. С. Московко, О. В. Богомаз, І. Л. Рокунець, І. В. Тищенко, Л. В. Костюк, К. В. Супрунов // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2019. – № 34. – С. 68–76.
2. Вплив додаткового когнітивного навантаження на просторово-часові параметри ходьби у жінок різних вікових груп / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, І. В. Тищенко, О. В. Богомаз, Г. С. Московко, С. А. Кривов'яз // *Нейрофізіологія*. – 2016. – Т. 48, № 2. – С. 162–166.
3. Порівняння просторово-часових параметрів ходьби при звичайному, заданому зменшеному темпах і при ходьбі з додатковим когнітивним навантаженням в осіб юнацького віку / О. В. Богомаз // *Світ медицини та біології*. – 2014. – № 1 (43). – С. 14–18.

Шаповал Олена Миколаївна

**Олена Миколаївна
Шаповал**

Народилася 20 травня 1967 року в м. Вінниці. У 1974–1984 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 5, яку закінчила з золотою медаллю. У 1984 році була зарахована на 1 курс лікувального факультету Вінницького медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який закінчила у 1990 році з відзнакою.

У серпні 1990 року прийнята на посаду лікаря-інтерна Вінницької обласної лікарні ім. М. І. Пирогова.

Із січня 1991 року для проходження поглибленої спеціалізації була переведена лікарем-інтерном на кафедру факультетської терапії цієї ж лікарні. У 1991–1998 роках обіймала посаду старшого лаборанта кафедри дитячих інфекційних хвороб.

Із квітня 1998 року О. М. Шаповал була переведена старшим лаборантом Науково-дослідного центру Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова, при якому 1 січня 1999 року була зарахована до аспірантури з відривом від виробництва. 1 листопада 2000 року відрахована з аспірантури у зв'язку з достроковим захистом кандидатської дисертації «Морфофункціональні зміни у печінці щурів у ранні строки після кріодеструкції шкіри» у Тернопільській державній медичній академії ім. І. Я. Горбачевського. У цьому ж році прийнята на посаду наукового співробітника Науково-дослідного центру Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

1 вересня 2002 року Олена Миколаївна була переведена на посаду асистента кафедри нормальної фізіології цього ж університету. 23 березня 2006 року затверджена на посаді доцента цієї ж кафедри. Вона брала участь у виконанні наукової роботи «Вивчення та створення нормативних критеріїв фізіологічного, психічного та морфофункціонального стану здоров'я міських та сільських мешканців України». Була учасницею загальнодержавних з'їздів та наукових конференцій. Має друковані праці у провідних фахових виданнях. Виконувала обов'язки секретаря журі Всеукраїнської олімпіади з нормальної фізіології. О. М. Шаповал продовжує працювати на посаді доцента кафедри. Нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти України.

Основні наукові публікації:

1. Features of the interaction of indicators of peculiarities of personality and characteristics of the quality of life of pupils and student youth by the cluster analysis / M. R. Gzhegotsky, O. V. Tymoschuk, V. G. Cherkasov, S. V. Dmytrenko, O. M. Shapoval // Reports of morphology. –2019. – Vol. 25, № 1. – P. 25–31.

2. Correlations of time indicators of thigh rheogram with anthropometric dimensions in volleyball players of different somatotypes / V. O. Khavtur, L. Ia. Fedoniuk, L. A. Sarafyniuk, O. M. Shapoval, N. M. Smolko // Reports of Morphology. – 2020. – Vol. 26, № 1. – P. 65–75.

3. Role of stage endoscopic variceal band ligation in treatment of children with portal Hypertension / D. I. Voroniak, O. S. Godik, L. Ya. Fedoniuk, O. M. Shapoval, V. V. Piliponova // Wiadomości Lekarskie. – 2020. – Vol. 73, № 10. – P. 2133–2137.

Гусакова Ірина Вікторівна

**Ірина Вікторівна
Гусакова**

Народилась 10 січня 1973 року в м. Вінниці. У 1980–1990 роках навчалась у Вінницькій середній школі № 26, яку закінчила із золотою медаллю. Протягом 1990–1996 років навчалась у Вінницькому медичному університеті ім. М. І. Пирогова, який закінчила з відзнакою. Водночас з вересня 1993 року до серпня 1996 року працювала лаборантом кафедри біохімії та загальної хімії цього ж університету. Після закінчення навчання

3 місяці працювала старшим лаборантом кафедри дитячих хвороб педіатричного факультету. У 1996–1998 роках навчалась у магістратурі на кафедрі педіатрії ВНМУ. Із січня 1999 року до січня 2000 року обіймала посаду старшого лаборанта кафедри дитячих хвороб. З лютого до грудня 1999 року за сумісництвом працювала дільничним педіатром Вороновицької районної лікарні. У грудні 1999 року була зарахована до аспірантури при кафедрі дитячих хвороб Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Із вересня 2003 року І. В. Гусакова обіймала посаду асистента кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Кандидатська дисертація «Особливості перебігу вегетативної дисфункції у дітей Вінниччини середнього та старшого шкільного віку» була захищена 23 лютого 2005 року у Харківській медичній академії післядипломної освіти МОЗ України. 26 квітня 2012 року вона обрана на посаду доцента кафедри нормальної фізіології. Звання доцента кафедри нормальної фізіології присвоєно Гусаковій Ірині Вікторівні 10 жовтня 2013 року. Вона брала участь у створенні банку даних для проведення «Крок-1». Відповідає за навчально-методичну роботу при підготовці аспірантів.

Основні наукові публікації:

1. Сучасні погляди на вегетативну дисфункцію в дитячому віці / І. В. Гусакова // Вісн. Вінниц. держ. мед. ун-ту. – 2004. – Т. 8, № 1. – С. 314–317.

2. Характеристика вегетативного гомеостазу у підлітків Вінниччини з вегетативною дисфункцією / І. В. Гусакова // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2005. – № 1. – С. 143–144.

3. Емпатія у сфері медичної освіти – діагностичні інструменти / І. В. Гусакова // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 51–54.

4. Мовна проблема в іноземних студентів-медиків (з англійською формою навчання) та шляхи їх подолання / М. В. Йолтухівський, О. Д. Омельченко, І. В. Гусакова, О. В. Богомаз, Я. В. Кузміньський // Світ медицини і біології. – 2013. – Т. 9, № 3, ч. 1 (39). – С. 174.

5. Рівень нервово-психічної напруги у студентів-медиків I-III курсів навчання / М. В. Йолтухівський, І. В. Гусакова, С. В. Коновалов, І. В. Болгарська // Мед. освіта. – 2017. – № 2. – С. 124–129.

Хмель Лілія Леонідівна

**Лілія Леонідівна
Хмель**

Народилася 3 липня 1968 року в м. Одеса, в сім'ї військовослужбовця. У 1975–1985 роках навчалась у Вінницькій загальноосвітній школі № 33.

У 1985 році вступила на педіатричний факультет Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова, який закінчила у 1991 році. У 1991–1992 роках на кафедрі дитячих хвороб № 1 проходила поглиблену спеціалізацію з педіатрії на посаді лікаря-інтерна. У 1992–1996 роках працювала імуно-

логом дитячої поліклініки міської лікарні № 4. У 1996–2003 роках обіймала посаду санітарного лікаря-епідеміолога 1-ї категорії Вінницької обласної санепідемстанції.

Із 1 вересня 2003 року Лілія Леонідівна прийнята асистентом-стажистом кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова та за сумісництвом з 1 жовтня 2003 року – науковим співробітником Науково-дослідного центру. Із вересня 2005 року переведена на посаду асистента цієї ж кафедри. У 2007 році Л. Л. Хмель обрана на посаду старшого викладача.

Довгань Олександр Вікторович

**Олександр Вікторович
Довгань**

Народився 12 березня 1980 року в с. Балабанівка Оратівського району Вінницької області. У 1986–1996 роках навчався в Балабанівській загальноосвітній школі, закінчив 9 класів з відзнакою. Протягом 1996–1998 років навчався у Погребищенському медичному училищі на фельдшерському відділенні. У 1997 році екстерном здав іспити за 11 клас і отримав атестат про закінчення середньої школи.

У 1998 році вступив на 1 курс лікувального факультету Вінницького національного медичного університету ім.М. І. Пирогова, який закінчив у 2004 році з відзнакою. Під час навчання в університеті брав активну участь у роботі студентського наукового гуртка, виступав на студентських наукових конференціях та займав перші місця, був переможцем університетських олімпіад з біології, фармакології, терапії та призером Всеукраїнської олімпіади з фармакології. Протягом 3-х років отримував стипендію Верховної Ради. Три роки був старостою фізіологічного гуртка.

Після закінчення університету був залишений на посаді старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології. Із 1 вересня 2004 року переведений на посаду асистента-стажиста цієї кафедри. 28 травня 2014 року захистив дисертаційну роботу на тему «Функціональна активність нейронів гіпоталамуса та мигдалеподібного комплексу під час реалізації їждобувних рухів у щурів» за спеціальністю

«Нормальна фізіологія» на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. У 2014 році обраний на посаду старшого викладача, у 2015 році – доцента кафедри нормальної фізіології. 23 червня 2017 року О. В. Довганю присвоєно вчене звання доцента.

Він брав участь у роботі міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій. Має друковані роботи у міжнародних та українських виданнях. Здійснює керівництво науковими студентськими роботами. У 2006–2016 роках обирався головою профспілкової організації студентів ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У 2016 році Олександр Вікторович призначений заступником декана медичного факультету № 1. У 2022 році призначений деканом факультету підготовки іноземних громадян. Є членом приймальної та відбіркової комісій, головою освітніх центрів «Донбас–Україна» та «Крим–Україна», членом моніторингової групи та якості оцінювання ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Основні наукові публікації:

1. Fos immunoreactivity in the intermediolateral nucleus induced by tendon vibration of the m. triceps surae in rats pretreated with a nitric oxide blocker or precursor / I. V. Vereshchaka, A. V. Maznychenko, O. P. Mankivska, V. O. Maisky, O. V. Vlasenko, O. V. Dovgan, ... A. I. Kostyukov // *Acta Neurobiol. Exp.* – 2018. – № 78. – P. 82–91.

2. NADPH-diaphorase reactivity and Fos-immunoreactivity within the ventral horn of the lumbar spinal cord of cats submitted to acute muscle inflammation induced by injection of carrageenan / V. A. Maisky, O. P. Mankivska, A. V. Maznychenko, O. V. Vlasenko, O. V. Dovgan, E. D. Schomburg, H. Steffens // *Acta histochemica.* – 2016. – Vol. 118, № 7. – P. 659–664.

3. Центральні механізми організації та реалізації рухів / В. М. Мороз, О. В. Власенко, М. В. Йолтухівський, О. В. Довгань, І. Л. Рокунець // *Biomedical and biosocial anthropology.* – 2016. – № 27. – С. 13–29.

4. Food-procuring stereotype movements is accompanied by changes of c-fos gene expression in the amygdala and modulation of

heart rate in rats / O. V. Dovgan, O. V. Vlasenko, I. L. Rokunets, T. V. Buzyka, V. A. Maisky, O. I. Pilyavskii, A. V. Maznychenko // International journal of physiology and pathophysiology. – 2013. – Vol. 4, № 2. – P. 157–170.

5. Topography of fos-immunoreactive and NADPH-d-Reactive neurons in the limbic structures of the basal forebrain and in the hypothalamus during realization of motivated operant movements in rats / O. V. Dovgan, O. V. Vlasenko, V. A. Maisky, O. I. Pilyavskii, A. V. Maznychenko // Neurophysiology. – 2009. – Vol. 41, № 1. – P. 28–36.

Бандурка Наталя Миколаївна

**Наталя Миколаївна
Бандурка**

Народилася 10 липня 1974 р. у м. Ромни Сумської області. У 1997 році закінчила лікувальний факультет Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Протягом 2002–2005 років навчалася заочно в аспірантурі на кафедрі нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Н. М. Бандурка у 2006 році була зарахована асистентом-стажистом кафедри нормальної фізіології ВНМУ, у 2008 році переведена на

посаду асистента, у 2014 році – доцента кафедри.

У 2006 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Проникність клітинних мембран для катіонів та її вплив на електричну активність міокарду і ритм серця» у спеціалізованій вченій раді Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України (рішення президії ВАК України від 14 грудня 2006 року).

Вчене звання доцента їй присвоєно рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 30 червня 2015 року. У 2017–2019 роках виконувала обов'язки заступника декана по роботі з іноземними студентами.

Основні наукові публікації:

1. Підвищення антиаритмічної ефективності аміодарону шляхом комбінованого застосування з мембранопротекторними засобами в експерименті / Н. М. Бандурка // Буковинський медичний вісник. – 2003. – Т. 7, № 2. – С. 131–133.

2. Експериментальне вивчення впливу комбінованого застосування аміодарону з кардіопротекторними препаратами на електричну активність та ритм серця / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. М. Бандурка // Biomedical and biosocial anthropology. – 2005. – № 5. – С. 139–144.

3. Експериментальне вивчення антиаритмічної ефективності лікарських засобів в умовах глікозидної інтоксикації / Н. М. Бандурка // Світ медицини та біології. – 2014. – № 4 (47). – С. 86–90.

4. The study and comparative evaluation of the actoprotective activity of ATF-LONG in experiment / V. M. Moroz, T. N. Lipnitskii, V. P. Kutniak, V. A. Kozlovskii, N. M. Bandurka // Likars'ka sprava. – 2002. – № 7. – С. 99–101.

5. Пат. 43206 А Україна, МПК А 61 В 10/00, А 61 К 31/52, А 61 К 47/28. Спосіб моделювання Ca^{2+} -залежних аритмій серця у експериментальних тварин / Мороз В. М., Липницький Т. М., Козловський В. О., Бандурка Н. М., Денисюк О. В. ; заявник і патентовласник Вінниц. держ. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – № 2001042351 ; заявл. 09.04.2001 ; опубл. 15.11.2001, Бюл. № 10.

Коновалов Сергій Вікторович

**Сергій Вікторович
Коновалов**

Народився 7 грудня 1974 р. у м. Суми. Протягом 1991–1997 років навчався на медичному факультеті Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова. 24 жовтня 2006 року захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю «Кардіологія» на тему «Порівняльна оцінка впливу триметазидіну, мілдронату та кардонату на дисфункцію міокарду, ліпідний спектр крові і ліпопероксидацію у хворих на ішемічну хворобу серця».

Коновалов С. В. 1 лютого 2007 року був зарахований на посаду асистента кафедри нормальної фізіології, 1 травня 2012 року обраний на посаду доцента. Є виконавцем НДР «Патогенетичне обґрунтування доцільності використання стовбурових клітин різного походження при терапії гострої ішемії головного мозку (експериментальне дослідження)». Отримані під час досліджень дані будуть використані для пошуку нових шляхів лікування ішемічного ураження головного мозку. Отримані результати експериментально обґрунтують доцільність клінічних випробувань ін'єкційного препарату на основі мезенхімальних стовбурових клітин драглів Вартона людини за новим призначенням, а саме, в якості цитопротектора у хворих на ішемічний інсульт. Отримані результати можуть бути використані в навчальному процесі кафедр фізіології, патофізіології, неврології, фармакології медичних та біологічних вищих навчальних закладів при викладанні

фізіології та патології ЦНС. Впровадження результатів дослідження в практику може забезпечити соціальний (зменшення смертності населення від гострої ішемії головного мозку, покращення якості життя неврологічних хворих, зниження показників первинної інвалідності), медичний (експериментальне вивчення змін, які відбуваються в зоні ішемічної напівтіні та вплив на неї внутрішньовенно трансплантованих стовбурових клітин різного походження, що стане основою при розробці методів клітинної терапії) та економічний (у перспективі пов'язаний з покращенням якості підготовки лікарів, скороченням часу та підвищенням ефективності лікування неврологічних хворих) ефекти.

У 2018 році С. В. Коновалов нагороджений Почесною грамотою Вінницької міської Ради.

Основні наукові публікації:

1. Кредитно-модульна система: досвід та перспективи впровадження / М. В. Йолтухівський, С. В. Коновалов, І. В. Гусакова // Мед. освіта. – 2012. – № 4. – С. 50–52.

2. Клінічна характеристика кардонату у хворих на ішемічну хворобу серця / С. В. Коновалов, В. К. Серкова // Ліки України. – 2005. – № 10. – С. 120–122.

3. Переваги комплексної терапії із використанням триметазидину при ішемічній хворобі серця / С. В. Коновалов, В. К. Серкова // Укр. терапевт. журн. – 2005. – № 3. – С. 34–38.

4. Оцінка кровообігу при сучасних і традиційних методах лікування варикозної хвороби вен нижніх кінцівок / С. В. Коновалов, В. В. Шапринський, С. М. Леванчук, А. С. Леванчук // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2010. – Т. 14, № 2. – С. 386–390.

5. Емпатичні здібності сучасних студентів-медиків / С. В. Коновалов, І. В. Гусакова // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2012. – № 3. – С. 13–15.

Белік Наталія Володимирівна

**Наталія Володимирівна
Белік**

Народилася 2 травня 1973 року у м. Вінниці. У 1996 році закінчила з відзнакою Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова за спеціальністю «Лікувальна справа». Інтернатуру пройшла за спеціальністю «Неврологія». У 2000 році закінчила клінічну ординатуру за спеціальністю «Нервові хвороби».

Із вересня 2000 року Н. В. Белік працювала науковим співробітником в Науково-дослідному центрі ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У листопаді 2006 року вона захистила кандидатську дисертацію на

тему «Морфометричні параметри печінки, жовчного міхура, підшлункової залози і селезінки у підлітків в залежності від особливостей будови тіла».

З лютого 2007 року Н. В. Белік працює на кафедрі нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова асистентом, а з квітня 2012 року – доцентом. Була співвиконавцем завершених науково-дослідних робіт ВНМУ ім. М. І. Пирогова: «Вивчення та створення нормативних критеріїв фізіологічного, психічного та морфофункціонального стану здоров'я міських та сільських мешканців України» (№ держреєстрації 0103U008992), «Розробка нормативних критеріїв здоров'я різних вікових та статевих груп населення (юнацький вік, серцево-судинна система)» (№ держреєстрації 0109U005544).

Наталія Володимирівна є співавтором підручника, 17 навчально-методичних рекомендацій та 33 наукових статей, надрукованих у наукових фахових виданнях.

Основні наукові публікації:

1. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік [та ін.]; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 408 с. : іл.

2. Моделювання індивідуальних анатомічних та функціональних параметрів організму людини в нормі / В. М. Мороз, І. В. Сергета, І. В. Гунас, Н. В. Белік // Вісн. морфології.– 2006. – Т. 12, № 2. – С. 127–130.

3. Взаємозв'язки антропо-соматотипологічних характеристик і реографічних параметрів центральної гемодинаміки у міських юнаків / Л. А. Сарафинюк, Н. В. Белік // Світ медицини та біології. – 2009. – № 2 (1). – С. 96–102.

4. Кореляційні зв'язки сонографічних параметрів серця з антропо-соматотипологічними показниками здорових міських дівчат середнього проміжного соматотипу / О. Є. Маєвський, Н. В. Белік, І. В. Пролигіна, Л. А. Черкасова // Biomedical and biosocial anthropology. – 2012. – № 18. – С. 67–71.

5. Моделювання методом покрокового регресійного аналізу показників кардіоінтервалографії у жінок і чоловіків з еукінетичним типом гемодинаміки / Н. В. Белік // Вісн. морфології. – 2013. – Т. 19, № 1. – С. 132–135.

6. Кореляційні зв'язки часових показників ЕКГ з конституціональними характеристиками у юнаків / Л. А. Сарафинюк, Ю. В. Кириченко, Н. В. Белік, Т. І. Борейко // Світ медицини та біології. – 2014. – № 1 (43). – С. 90–93.

Кузьмінський Ярослав Володимирович

**Ярослав
Володимирович
Кузьмінський**

Народився 19 серпня 1981 року у м. Вінниці. Протягом 1998–2005 років навчався на медичному факультеті № 2 Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

У 2005–2007 роках працював лікарем-інтерном Жмеринської центральної районної лікарні за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина».

Я. В. Кузьмінський з 2007 року до 2013 року працював на посаді асистента на кафедрі нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Величко Тетяна Олександрівна

**Тетяна Олександрівна
Величко**

Народилася 20 квітня 1977 року у м. Вінниці. У 1994–2000 роках навчалася на медичному факультеті Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Протягом 2000–2007 років працювала анестезіологом-реаніматологом у лікарнях м. Вінниці.

З 2007 р. прийнята асистентом-стажером, потім асистентом кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У цьому ж році вступила до аспірантури кафедри нормальної фізіології. У 2010 році Т. О. Величко

захистила дисертацію «Просторово-часові показники в оцінці ходьби людини» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю «Нормальна фізіологія» в спеціалізованій вченій раді Д 05.600.02 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. У 2017 році вона звільнилася за власним бажанням.

Основні наукові публікації:

1. Просторово-часові показники ходьби в дівчат / М. В. Йолтухівський, Т. О. Величко // Biomedical and biosocial anthropology. – 2009. – № 13. – С. 119–124.

2. Просторово-часові показники ходи в юнаків / М. В. Йолтухівський, Т. О. Величко // Вісн. морфології. – 2009. – Т. 15, № 2. – С. 449–453.

3. Організація просторово-часових параметрів ходьби при сенсорній депривації / М. В. Йолтухівський, Т. О. Величко // Університетська клініка. – 2009. – Т. 5, № 1/2. – С. 73–77.

4. Організація просторово-часових параметрів ходьби при зміні її темпу в юнаків та дівчат / М. В. Йолтухівський, Т. О. Величко // Архив клинич. и эксперим. медицины. – 2009. – Т. 18, № 2. – С. 152–155.

5. Пространственно-временные параметры обычной и ускоренной ходьбы у здоровых молодых людей / В. М. Мороз, М. В. Йолтуховский, Г. С. Московко, О. В. Богомаз, Т. А. Величко // Научные труды II съезда физиологов СНГ, 29–30 окт. 2008 г. : тез. докл. – Москва ; Кишинэу : Медицина : Здоровье, 2008. – С. 175.

6. Дослідження просторово-часових показників ходи у чоловіків за допомогою системи GAITRite / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Т. О. Величко // Фізіол. журн. – 2010. – Т. 56, № 2. – С. 250–251. – Матеріали XVIII з'їзду Укр. фізіол. т-ва з міжнар. участю, м. Одеса.

Тищенко Ігор Віталійович

**Ігор Віталійович
Тищенко**

Народився 3 січня 1978 року. Навчався у Вінницькому медичному коледжі ім. акад. Д. К. Заболотного, потім – у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова.

У 2012 році І. В. Тищенко вступив до аспірантури кафедри нормальної фізіології ВНМУ. У 2017 році він захистив кандидатську дисертацію «Вікові та статеві особливості патерну ходьби людини в умовах різних

фізіологічних парадигм». Після 2017 року Ігор Віталійович працює викладачем нормальної фізіології у Вінницькому медичному коледжі ім. акад. Д. К. Заболотного.

Основні наукові публікації:

1. Просторово-часові параметри ходьби у чоловіків підліткового та юного віку / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, І. В. Тищенко, О. В. Богомаз, Г. С. Московко // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2015. – Т. 19, № 1. – С. 6–11.

2. Просторово-часові параметри ходьби у жінок підліткового, юного та середнього віку / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, І. В. Тищенко, О. В. Богомаз, Г. С. Московко // Вісн. морфології. – 2015. – Т. 21, № 1. – С. 184–189.

3. Організація просторово-часових параметрів ходьби з одночасним виконанням додаткового моторного завдання у чоловіків підліткового та юного віку / І. В. Тищенко // Вісн. морфології. – 2015. – Т. 21, № 2. – С. 410–414.

4. Вплив додаткового когнітивного навантаження на просторово-часові параметри ходьби у жінок різних вікових груп / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, І. В. Тищенко, О. В. Богомаз, Г. С. Московко, С. О. Кривов'яз // Нейрофізіологія. – 2016. – Т. 48, № 2. – С. 162–166.

5. Стабільність і мінливість просторово-часових параметрів ходьби людини / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Г. С. Московко, О. В. Богомаз, Т. О. Величко, І. В. Тищенко // Фізіол. журн. – 2014. – Т. 60, № 3 (додаток). – С. 156–157.

Очеретна Ольга Леонідівна

**Ольга Леонідівна
Очеретна**

Народилася 13 червня 1977 року у м. Вінниця. У 2000 році з відзнакою закінчила Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова. З 2000 року до 2001 року походила інтернатуру у Вінницькому обласному психоневрологічному диспансері ім. акад. О. І. Ющенко та навчалася у магістратурі на кафедрі психіатрії Вінницького державного

медичного університету ім. М. І. Пирогова. Із грудня 2001 року по листопад 2006 року навчалась в аспірантурі на кафедрі психіатрії ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Із листопада 2006 року у зв'язку з особливістю виконання дисертаційної роботи була переведена у Науково-дослідний центр на посаду молодшого наукового співробітника. У 2009 році пройшла спеціалізацію з ультразвукової діагностики в Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. У 2011 році О. Л. Очеретна захистила дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук на тему «Показники кардіоінтервалографії у хлопчиків і дівчаток різного віку та соматотипу». Із жовтня 2012 року – асистент кафедри нормальної фізіології, з листопада 2015 року – старший викладач, а з січня 2017 року – доцент кафедри нормальної фізіології. Вона є лікарем УЗД 1-ї кваліфікаційної категорії.

Основні наукові публікації:

1. Correlation constitutional parameters of a body in practical healthy of middle intermediate somatotypes with rheoencephalography indicators / O. L. Ocheretna, O. A. Serebrinnikova, V. V. Semenchenko, S. V. Dmytrenko, A. I. Semenenko, O. Ye. Maievskiy, A. V. Shayuk // World of Medicine and Biology. –2018. – № 1 (63). – P. 75–79.

2. Analysis of regressive models of heart rate variability indicators depending of body organization, age and hand strength of healthy male and female individuals of eucinetetic hemodynamics type / O. L. Ocheretna, I. V. Serheta, V. Kovalchuk, S. Dmytrenko, G. Datsenko // World of Medicine and Biology. – 2017. – № 4 (62). – P. 81–84.

3. For immunoreactivity in the intermediolateral nucleus induced by tendon vibration of the m. triceps surae in rats pretreated with a nitric oxide blocker or precursor / I. V. Vereshchaka, A. V. Maznychenko, O. P. Mankivska, V. O. Maisky, O. V. Vlasenko, O. V. Dovgan, O. L. Ocheretna, T. Tomiak, A. I. Kostyukov // Acta Neurobiol. EXP. – 2018. – № 78. – P. 82–91.

Карлащук Роксолана Володимирівна

Народилася 14 квітня 1992 року у м. Шаргород Вінницької області. У 2014 році закінчила Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського за спеціальністю «Психологія». У 2014 році була зарахована старшим лаборантом на кафедру нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У 2017 році отримала другу освіту в Житомирському державному університеті ім. Івана Франка за спеціальністю «Біологія».

Лойко Людмила Святославівна

**Людмила Святославівна
Лойко**

Народилася 21 січня 1951 року на Волині. У 1984 році закінчила лікувальний факультет Вінницького державного медичного інституту ім. М. І. Пирогова. У 1995 році їй присуджено науковий ступінь кандидата психологічних наук.

У 2000 році Л. С. Лойко присвоєно вчене звання доцента кафедри анатомії, фізіології та основ медичних знань Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського, де в подальшому працювала завідувачем

кафедри психології. Працювала на посаді професора, завідувача кафедри фізичної реабілітації та деканом соціально-гуманітарного факультету Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

З 2015 року Л. С. Лойко – на посаді доцента кафедри нормальної фізіології Вінницького національного

медичного університету ім. М. І. Пирогова. Має понад 200 друкованих праць, 19 посібників, 33 рацпропозиції. Підготувала навчальну монографію «Пріоритети М. І. Пирогова» (Київ ; Вінниця, 1995). Під її керівництвом підготовлено і захищено 2 кандидатські дисертації.

З 1998 року Людмила Святославівна – член експертної ради Міністерства освіти і науки України з психології.

Нагороджена нагрудним знаком «Відмінник охорони здоров'я СРСР (1991), трьома срібними медалями ВДНГ СРСР (1991, 1992, 1993), медаллю М. І. Пирогова, стала лауреатом Пироговської премії (1992). Стала лауреатом республіканського телеконкурсу «Від ідеї – у практику» (1992). У 2002 році з нагоди Дня працівників освіти була нагороджена грамотою МОН України.

Основні наукові публікації:

1. Empirical research of personal self-realization of modern women [in Ukrainian] / L. Loiko, I. Pototska, Y. Martynova, T. Rysynets // American Journ. of Fundamental, Applied & Experimental Research. – 2019. – № 1–3, issue 1 (12). – P. 54–60.

2. The influence of sexual stereotypes on social functioning of modern youth / L. Loiko, I. Pototska, T. Rysynets, V. Herasymuk // Psychological journ. – 2019. – Vol 5, № 9. – P. 145–156. – URL: <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9>

3. Вплив комунікативної установки на суб'єктивне відчуття самотності у жінок / І. Потоцька, Л. Лойко, Т. Рисинець // Восточно-Европейский науч. журн. – 2020. – Т. 7, вип. 11 (63). – С. 26–30.

Бабич Леся Володимирівна

**Леся Володимирівна
Бабич**

Народилася 12 лютого 1972 року у м. Вінниці. У 1997 році закінчила педіатричний факультет Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова. 2 вересня 2015 року зарахована асистентом на кафедру нормальної фізіології. Кандидатську дисертацію «Особливості розмірів середньої черепної ямки, задньої ніжки внутрішньої капсули й таламуса в здорових юнаків і дівчат різного віку та краніотипів» за спеціальністю «Нормальна анатомія»

Л. В. Бабич захистила 19 листопада 2018 року у спецраді Івано-Франківського національного медичного університету. 4 січня 2021 року була обрана старшим викладачем, а в 2022 році – доцентом кафедри нормальної фізіології.

Основні наукові публікації:

1. Особливості комп'ютерно-томографічних розмірів таламуса та задньої ніжки внутрішньої капсули у практично здорових юнаків і дівчат Поділля різних краніотипів / І. В. Гунас, Л. В. Бабич, О. Є. Маєвський // Світ медицини та біології. – 2014. – Т. 1, № 43. – С. 28–32.

2. Особливості кореляцій комп'ютерно-томографічних розмірів таламуса та задньої ніжки внутрішньої капсули з антропосоматотипологічними параметрами тіла здорових юнаків і дівчат / Л. В. Бабич // Укр. морфол. альманах. – 2014. – Т. 12, № 1. – С. 7–9.

3. Регресійні моделі розмірів таламуса в юнаків і дівчат різних краніотипів / І. В. Гунас, Л. В. Бабич, О. І. Ковальчук, Е. В. Черкасов, А. В. Шаюк // Укр. наук.-мед. молодіж. журн. – 2017. – № 1 (99). – С. 5–9.

4. Регресійні моделі розмірів задньої ніжки внутрішньої капсули в юнаків і дівчат різних краніотипів / Л. В. Бабич // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2017. – № 28. – С. 101–105.

5. Моделювання за допомогою регресійного аналізу розмірів середньої черепної ямки в юнаків та дівчат різних краніотипів / І. В. Гунас, Л. В. Бабич, Е. В. Черкасов // *Світ медицини та біології*. – 2017. – № 3 (61). – С. 17–22.

6. Comparative analysis of CT-sizes of thalamus in apparently healthy young men and women in age and somatotypological aspect / I. V. Gunas, L. V. Babych // *Вісн. наук. досліджень*. – 2018. – № 1 (90). – С. 104–109.

Костюк Леся Вікторівна

**Леся Вікторівна
Костюк**

Народилася 15 грудня 1985 року у м. Вінниці. Протягом 2004–2010 років навчалася у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова.

У березні 2015 року Л. В. Костюк прийнята на посаду викладача-стажиста. 14 квітня 2017 р. обрана на посаду асистента кафедри нормальної фізіології.

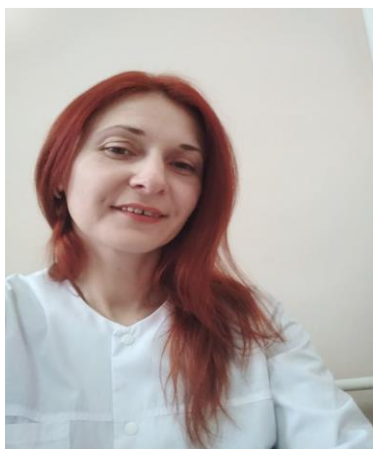
Основні наукові публікації:

1. Age-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyy, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, I. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2019. – № 34. – С. 68–76. – DOI: 10.31393/bba34-2019-10.

2. Sex-related features of walking with cognitive tasks / V. M. Moroz, M. V. Yoltukhivskyy, O. V. Vlasenko, G. S. Moskovko, O. V. Bogomaz, I. L. Rokunets, I. V. Tyshchenko, I. V. Kostyuk, K. V. Suprunov // Reports of morphology. – 2019. – Vol. 25, № 2. – P. 5–15. – DOI [https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25\(2\)-01](https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2019-25(2)-01)

3. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармацевт. ВНЗ / В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський, Н. В. Белік, ... Л. В. Костюк [та ін.] ; ред.: В. М. Мороз, М. В. Йолтухівський. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 392 с. : іл.

Шевлягіна Анжела Михайлівна

**Анжела Михайлівна
Шевлягіна**

Народилася 17 травня 1975 року.

У 2016 році закінчила Вінницький медичний коледж ім. акад. Д. К. Заболотного за спеціальністю «Сестринська справа».

У 2016 році прийнята на посаду лаборанта на кафедру нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

У 2022 р. звільнилася за власним бажанням.

Чайковська Ольга Валеріївна

**Ольга Валеріївна
Чайковська**

факультеті Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. 1 вересня 2017 року була зарахована в аспірантуру кафедри нормальної фізіології, де займалась дисертаційним дослідженням на тему «Зміни мозкової активності при різних станах дофамінергічної системи в експерименті». Під час додипломного навчання та навчання в аспірантурі досягла вагомих результатів у науковій роботі. У жовтні 2015 року на з'їзді Європейського товариства нейронаук (Салоніки, Греція) її постерна доповідь була відмічена як найкраща. У грудні 2017 року О. В. Чайковська була відзначена за наукові досягнення й отримала стипендію Національної академії медичних наук України. В її активі важливі наукові стажування:

Червень 2014 р. – Vascular Summer School, Faculty Medicine, University of Angers, France.

Березень 2015 р. – 19th CIMO Winter School «From chemistry of life to evolution and brain functions», Tvärminne, Finland.

Вересень 2014 р. – березень 2015 р. – Research Project «Rheoencephalography for the Primary Headache Diagnosis», Neurology Department, Regional Neuropsychiatric Hospital

Народилася 25 липня 1982 року у м. Козятині Вінницької області.

Протягом 1999–2005 років навчалася в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка за спеціальністю «Фізика твердого тіла». У 2006–2011 роках працювала конструктором у ТОВ «Сармат», НТП «Аналог» м. Вінниці.

У 2011–2017 роках навчалася на медичному

named by Yushchenko. Scientific adviser: G. Moskovko, M.D., Ph.D.

Липень – серпень 2015 р. – Summer Internship in Brain Riken Institute, Wako, Saitama, Japan. Laboratory of Local Neuronal Circuits, Toshihiko Hosoya.

Червень 2019 р. – «Brain reading and writing», Bertinoro, Italy.

У 2022 році Ольга Валеріївна захистила дисертацію доктора філософії. Цього року звільнилася за власним бажанням.

Основні наукові публікації:

1. Concept and realization of backpack type system for multichannel for multichannel electrophysiology in freely behaving rodents / O. Chaikovska, O. Ponomarenko, O. Dovgan, I. Rokunets, S. Pavlov, O. Kryvoviaz, O. Vlasenko // Automatic Control Measurements in Economy and Environment Protection. – 2019. –Vol. 4.

2. Prevention of Motor Vehicle Crush due to Loss of Conscious Control / O. Vlasenko, O. Chaikovska, S. Sidorenko, I. Rokunets, T. Smaha, A. Sidorenko // NANO 2019: Limits of Nanoscience and Nanotechnologies. – 2019. – P. 72.

3. Multichannel system for recording myocardial electrical activity / O. Vlasenko, O. Chaikovska, I. Rokunets, W. Wójcik, S. V. Pavlov, A. Bazarbayeva // Information Technology in Medical Diagnostics II : Proceedings of the International Scientific Internet Conference «Computer Graphics and Image Processing» and the 48th International Scientific and Practical Conference «Application of Lasers in Medicine and Biology», May 2018. – CRC Press, 2019. – P. 307–314.

4. New technique for multichannel recording of cardiomyogram / O. V. Vlasenko, O. V. Chaikovska, I. L. Rokunets, O. V. Vlasenko. – 2017. – F1000 Research, 6.

5. Нова методика оцінки провідності міокарда в експерименті / Ок. В. Власенко, О. В. Чайковська, Н. С.Барзак, І. Л. Рокунець, Ол. В. Власенко // Biomedical and biosocial anthropology. – 2017. – № 28. – С. 51–55.

Рисинець Тетяна Петрівна

**Тетяна Петрівна
Рисинець**

Народилася 14 грудня 1983 року в м. Вінниці. У 2006 році закінчила Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» за спеціальністю «Психологія» й отримала кваліфікацію «Психолог, викладач вищого навчального закладу», здобула освітній ступінь магістра.

У 2015 році захистила дисертацію кандидата психологічних наук у спеціалізованій вченій раді Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Отримала диплом за спеціальністю «Педагогічна та вікова

психологія» (рішення Атестаційної колегії від 26.02.2015 р.).

З 1 вересня 2015 року до листопада 2018 року працювала на посаді асистента кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Із листопада 2018 року до цього часу Т. П. Рисинець обіймає посаду доцента кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

У 2017 році вона отримала другу вищу освіту в Рівненському державному гуманітарному університеті за спеціальністю «Біологія», отримала кваліфікацію спеціаліста «Біолог, вчитель біології». 14 травня 2020 року присвоєно вчене звання доцента кафедри нормальної фізіології.

Основні наукові публікації:

1. Peculiarities of clinical psychopathological phenomenology of chronic neuropathies / O. O. Belov, T. P. Rysynets, E. F. Shkondina, I. S. Pototska // Wiadomości Lekarskie. – 2017. – Vol. 70, issue 3. – P. 592–595.

2. The correlation of psychological defense and coping strategies of the future psychologists / T. P. Rysynets, I. Pototska // Modern vectors of science and education development in China and Ukraine. South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, 15–16 May 2017, Odessa. – Odessa, 2017. – P.181–193.

3. Empirical research of personal self-realization of modern women [in Ukrainian] / L. Loiko, I. Pototska, Y. Martynova, T. Rysynets // American Journ. of Fundamental, Applied & Experimental Research. – 2019. – № 1–3, issue 1 (12). – P. 54-60.

4. The influence of sexual stereotypes on social functioning of modern youth / T. P. Rysynets, I. Pototska, L. Loiko, V. Herasymuk // Psychological Journ. – 2019. – Vol. 5, № 9. – P. 145–156 p. – URL: <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9>.

5. Вплив комунікативної установки на суб'єктивне відчуття самотності у жінок / I. Pototska, L. Loiko, T. Rysynets // Восточно-Европейский науч. журн. – 2020. – Т. 7, вип. 11 (63). – С. 26–30.

Сидорук Ірина Юріївна

**Ірина Юріївна
Сидорук**

Народилася 25 серпня 1984 року. У 2007 році закінчила Вінницький соціально-економічний інститут вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"» за спеціальністю «Фізична реабілітація».

1 серпня 2007 року була прийнята на посаду старшого лаборанта на кафедру нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У 2019 році закінчила Донецький національний університет імені Василя Стуса за спеціальністю «Біологія», де здобула ступінь вищої освіти магістра.

Власенко Оксана Володимирівна

**Оксана Володимирівна
Власенко**

Народилася 26 листопада 1987 року в м. Вінниці. У 2004 році закінчила із золотою медаллю середню загальноосвітню школу-ліцей № 7. Протягом 2004–2010 років навчалася на медичному факультеті ВНМУ ім. М. І. Пирогова, який закінчила з дипломом з відзнакою за спеціальністю «Лікарська справа». Досвід практичної роботи набувала, працюючи з 2010 року до 2015 року сімейним лікарем в КЗ «Центр первинної медико-

санітарної допомоги № 1 м. Вінниці».

У вересні 2015 р. О. В. Власенко була прийнята на посаду викладача-стажиста кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова, у квітні 2017 року – на посаду асистента цієї кафедри. З 2017 року проводить заняття англійською мовою для іноземних студентів з дисциплін «Фізіологія» та «Нейрофізіологія». У 2015–2019 роках навчалася в аспірантурі. Проводить дисертаційне дослідження на тему «Вплив нервових та гуморальних факторів на електричну активність серця жаби в експерименті». З 2016 року керує студентським науковим гуртком кафедри.

Основні наукові публікації:

1. Нова методика оцінки провідності міокарда в експерименті / Ол. В. Власенко, О. В. Чайковська, І. Л. Рокунець, Окс. В. Власенко // Biomedical and biosocial anthropology. – 2017. – № 1. – С. 51–55.

2. Оцінка провідності міокарда в експерименті за допомогою восьмиканального реєструючого комплексу / Ол. В. Власенко, О. В. Чайковська, І. Л. Рокунець, Окс. В. Власенко // Матеріали

VIII Міжнародної наукової конференції, присвяченої 175-річчю кафедри фізіології та анатомії людини та тварин КНУ ім. Т. Шевченка, 17–20 жовт. 2017 р., Київ. – Київ, 2017. – С. 27.

3. Multichannel recording of cardiomyogram in the experiment / O. V. Chaikovska, I. L. Rokunets, Ol. V. Vlasenko, Oks. V. Vlasenko // Materials «Integrative Biology and Medicine Conference», 2–7 oct. 2017, Kyiv (Ukraine). – Kyiv, 2017. – P. 16.

4. Synchronous multidimensional monitoring the electric activity of the heart in experiment / O. V. Chaikovska, I. L. Rokunets, Ol. V. Vlasenko, Oks. V. Vlasenko // Materials 2nd Symposium Innovation in Medicine 2018 SMART LION, 10 oct. 2018, Lviv (Ukraine). – Lviv, 2018. – P. 55.

5. Multichannel system for recording myocardial electrical activity / O. V. Chaikovska, I. L. Rokunets, Ol. V. Vlasenko, Oks. V. Vlasenko // Information Technology in Medical Diagnostics II. Vol. 2. Proceedings of the International Scientific Internet Conference «Computer Graphics and Image Processing» and the 48th International Scientific and Practical Conference «Application of Lasers in Medicine and Biology», May 2018. – London : CRC Press, 2019. – P. 307–314.

Попова Людмила Петрівна

**Людмила Петрівна
Попова**

Народилася 6 жовтня 1975 року у м. Вінниці. У 1991–1995 роках навчалася у Вінницькому політехнічному технікумі за спеціальністю «Технологія жирів і жирозамінників» та отримала кваліфікацію техника-технолога.

Протягом 2011–2016 років навчалась у Вінницькому медичному коледжі ім. акад. Д. К. Заболотного, після закінчення якого отримала кваліфікацію «Сестра медична».

У 2016 році Л. П. Попова прийнята на посаду лаборанта на кафедрі нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. За успіхи в роботі у 2017 році Наказом ректора університету Людмилі Петрівні винесена Подяка.

Макаров Сергій Юрійович

**Сергій Юрійович
Макаров**

Народився 19 лютого 1984 року в м. Бердичів Житомирської області.

Протягом 2003–2009 років навчався у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. З 2014 року до 2017 року навчався в аспірантурі.

У 2017–2020 роках працював на посаді асистента кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

У 2019 році С. Ю. Макаров захистив кандидатську дисертацію «Психофізіологічні критерії оцінки ефективності розумової діяльності та адаптаційних можливостей організму студентів, які навчаються у сучасних медичних вищих навчальних закладах», яка була затверджена МОН України 26 лютого 2020 року.

З 2018 року Сергій Юрійович очолює медичний центр «Сучасна педіатрія Evidence».

Основні наукові публікації:

1. Современные подходы к эффективной реализации здоровьесберегающих технологий в высшем учебном заведении: профорientационные аспекты, психофизиологические основы / И. В. Сергета, А. Е. Панчук, С. Ю. Макаров // Батыс Қазақстан медицина журналы. – 2016. – № 3 (51). – С. 141–144.

2. Психофізіологічний аналіз процесів формування тривожнісних та агресивних проявів особистості і адаптаційних можливостей організму студентів, що перебувають в умовах передекзаменаційного і экзаменаційного стресу / В. М. Мороз, С. Ю. Макаров // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2017. – № 27. – С. 67–72.

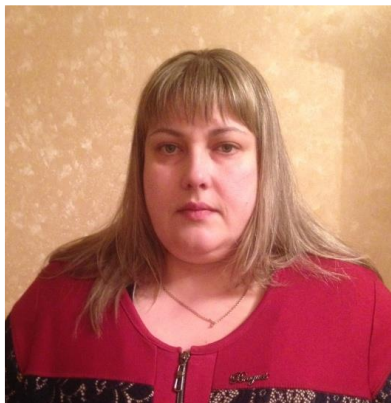
3. Навчально-обумовлений стрес і механізми психологічного захисту студентської молоді: проблемні питання, фізіолого-гігієнічні аспекти / І. В. Сергета, С. Ю. Макаров, О. Ю. Панчук // *Журн. клініч. та експеримент. мед. досліджень*. – 2017. – Т. 5, № 4. – С. 1096–1105.

4. Features of changes of the functional state of higher nervous activity of the students of higher educational medical institutions in the dynamics of the academic year / V. M. Moroz, S. Y. Makarov // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2018. – № 31. – P. 5–10.

5. Peculiarities of the interaction of the indicators of psychophysiological adaptation of modern students in the context of the effective monitoring of individual health of young women and young men / S. Y. Makarov, N. V. Stoyan, I. V. Serheta, O. A. Taran, O. V. Dyakova // *Wiadomości Lekarskie*. – 2019. – Vol. 72, issue 5, cz. 2. – P. 1053–1058.

6. Features of emotional burnout of students in the conditions of pre-examination and examination academic stress // O. A. Serebrennikova, S. Y. Makarov // *Biomedical and biosocial anthropology*. – 2019. – № 34. – P. 26–33.

Подолужна Тетяна Анатоліївна

**Тетяна Анатоліївна
Подолужна**

Народилася 19 вересня 1984 року в м. Вінниці.

Навчалася у Вінницькому фінансово-економічному університеті, який закінчила у 2008 році.

Із 2 січня 2020 року Т. А. Подолужна працює на посаді старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Стельмашук Аліна Олегівна

**Аліна Олегівна
Стельмашук**

Народилася 9 червня 1999 року у м. Вінниці. Навчалася в загальноосвітній школі I–III ступенів № 22. У 2022 році закінчила з відзнакою Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова.

1 вересня 2022 року А. О. Стельмашук прийнята на посаду викладача-стажиста кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Основні наукові публікації:

1. Проблема тютюнопаління серед першокурсників медичного університету / С. Л. Трухманова, Л. І. Нетребін, А. О. Стельмашук, О. І. Трухманова // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2018. – Т. 22, № 4. – С. 730–736.

Колектив кафедри. 2013 рік.

У 2023 році на кафедрі працює 30 співробітників:

Академік **Мороз** Василь Максимович, проф. **Власенко** Олег Володимирович, зав. каф. проф. **Йолтухівський** Михайло Володимирович, доц. **Бандурка** Наталія Миколаївна, доц. **Белік** Наталія Володимирівна, доц. **Богомаз** Ольга Василівна, доц. **Борейко** Тетяна Іванівна, доц. **Гусакова** Ірина Вікторівна, доц. **Дацишин** Павло Трохимович, доц. **Довгань** Олександр Вікторович, доц. **Коновалов** Сергій Вікторович, доц. **Лойко** Людмила Святославівна, доц. **Омельченко** Оксана Данилівна, доц. **Очеретна** Ольга Леонідівна, доц. **Рисинець** Тетяна Петрівна, доц. **Рокунець** Ігор Леонідович, доц. **Шоповал** Олена Миколаївна, доц. **Бабич** Леся Володимирівна, ст. викл. **Дем'яненко** Людмила Петрівна, ст. викл. **Супрунов** Костянтин Вікторович, ст. викл. **Хмель** Лілія Леонідівна, асист. **Власенко** Оксана Володимирівна, асист. **Костюк** Леся Вікторівна, викл.-стажист **Стельмащук** Аліна Олегівна, аспірант **Краснякова** Маргарита Євгенівна,

аспірант **Чайковська** Вікторія Романівна, ст. лаб.
Карлашук Роксолана Володимирівна, ст. лаб. **Подолужна**
Тетяна Анатоліївна, ст. лаб. **Сидорук** Ірина Юріївна, лаб.
Попова Людмила Петрівна.

Викладають – 3 доктори наук, 15 кандидатів наук,
6 без наукового ступеня.

Впроваджуються заходи для оптимізації методики організації педагогічного процесу з використанням сучасної техніки та вимог педагогіки вищої школи. На кафедрі створено цілісний навчально-методичний комплекс (підручники, посібники, тестові завдання, ситуаційні задачі, контрольні завдання тощо) для ефективного здійснення викладання.

Співробітники кафедри – члени спеціалізованих рад для захисту дисертацій: академік Мороз В. М., професор Власенко О. В., професор Йолтухівський М. В., доцент Рокунець І. Л.

Протягом 2015–2023 років на кафедрі виконано 6 науково-дослідних робіт:

1. «Центральні механізми організації та реалізації рухів». 2015–2016 рр. Керівник проф. Йолтухівський М. В.
2. «Вивчити просторово-часову організацію ходьби людини при одночасному виконанні моторного й когнітивного завдань». 2017–2019 рр. Керівник проф. Йолтухівський М. В.
3. «Особливості периферичної гемодинаміки у спортсменів різних конституціональних типів та видів спорту». 2015–2018 рр. Керівник акад. Мороз В. М.
4. «Особливості розмірів середньої черепної ямки, задньої ніжки внутрішньої капсули й таламуса в здорових юнаків і дівчат різного віку та краніотипів». 2015–2018 рр. Виконавець асист. Бабич Л. В. Керівник проф. Гунас І. Л.
5. «Психофізіологічні критерії оцінки ефективності розумової діяльності та адаптаційних можливостей організму студентів, які навчаються в сучасних

медичних вищих навчальних закладах». 2016–2019 рр.
Виконавець аспірант Макаров С. Ю. Керівник доц.
Серебреннікова О. А.

6. «Зміни мозкової активності при різних станах дофамінергічної системи в експерименті». Виконавець аспірант Чайковська О. В. Керівник проф. Власенко Ол. В.

У 2023 році продовжується виконання 4 науково-дослідних робіт:

1. «Патогенетичне обґрунтування доцільності використання стовбурових клітин різного походження при терапії гострої ішемії головного мозку (експериментальне дослідження)»: фундаментальна НДР. Державний реєстраційний номер 0120U101861. Виконавець доц. Коновалов С. В. Керівник акад. НАМН України, д. мед. н., проф. Мороз В. М.
2. «Вплив нервових та гуморальних факторів на електричну активність кардіоміоцитів серця жаби». Виконавець асист. Власенко Окс. В. Керівник проф. Власенко Ол. В.
3. «Критерії визначення адаптаційного потенціалу студентів вищих медичних закладів». Виконавець аспірантка Тисевич Т. В. Керівник доц. Лойко Л. С.
4. «Гістохімічна характеристика та активація нейронів гіпоталамуса під час алкогольної інтоксикації в експерименті». Виконавець аспірантка Чайковська В. Р. Керівник доц. Довгань О. В.

При виконанні НДР «Патогенетичне обґрунтування доцільності використання стовбурових клітин різного походження при терапії гострої ішемії головного мозку», якою керує академік НАМН України, д. мед. н., професор Мороз Василь Максимович, отримано дані, що будуть використані для пошуку нових шляхів лікування ішемічного ураження головного мозку. Отримані результати дозволять експериментально обґрунтувати доцільність клінічних випробувань ін'єкційного препарату на основі мезенхімальних стовбурових клітин драглів Вартона

людини за новим призначенням, а саме в якості цитопротектора у хворих на ішемічний інсульт. Отримані результати також можуть бути використані в навчальному процесі кафедр фізіології, патофізіології, неврології, фармакології медичних та біологічних вищих навчальних закладів при викладанні фізіології та патології ЦНС. Впровадження результатів дослідження в практику може забезпечити соціальний (зменшення смертності населення від гострої ішемії головного мозку, покращення якості життя неврологічних хворих, зниження показників первинної інвалідності), медичний (експериментальне вивчення змін, які відбуваються в зоні ішемічної напівтіні та вплив на неї внутрішньовенно трансплантованих стовбурових клітин різного походження, що стане основою при розробці методів клітинної терапії) та економічний (у перспективі пов'язаний з покращенням якості підготовки лікарів, скороченням часу та підвищенням ефективності лікування неврологічних хворих) ефекти. За результатами проведених наукових досліджень опубліковано 5 наукових робіт (1 стаття та 4 тези), отримано патент на винахід № 123557 та представлено доповіді на 2-х міжнародних конгресах і науково-практичній конференції.

Один із напрямів роботи, над яким працює кафедра, полягає у виявленні особливостей функціонування нервової системи людини. Це, зокрема, вивчення на нейронному рівні регуляції рухів – дослідження проводиться на експериментальних тваринах. Нині ця наукова робота важлива не лише для наукового обґрунтування певних явищ, а й у практичній площині, адже її результати використовуються у процесі розробки біопротезів, де потрібно враховувати принципи керування ними.

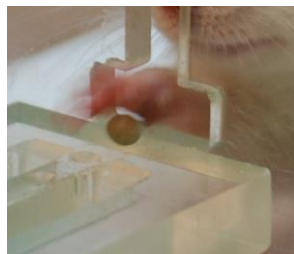
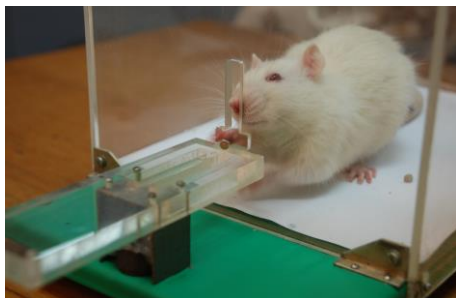
Інший напрям – особливості регуляції діяльності серцево-судинної системи. Дослідження проводиться під керівництвом проректора з наукової роботи ВНМУ, професора Олега Володимировича Власенка. На нинішньому етапі вже отримано унікальні дані щодо

регуляції діяльності серця під час виконання швидких рухів. Важлива роль належить дослідженням, пов'язаним зі способами реєстрації показників діяльності серця. Сформовано цікаві ідеї, які торкаються телемедицини. Отримано патент на винахід про телепередачу фонокардіограми.

Ще один із напрямів реалізується спільно з кафедрою неврології, яку очолює професор Сергій Петрович Московко. Це дослідження ходьби людини з визначенням більше 40 показників: із якою швидкістю досліджуваний рухається, яка довжина кроку, часові параметри кроків тощо. Крім, власне, теоретичного напрямку, вивчення ходьби людини має неабияке прикладне значення. Його результати використовуються для діагностики та лікування хворих із порушенням ходьби, а також цілого ряду інших порушень, які проявляються тими чи іншими змінами при ходьбі. Ці напрацювання також важливі для травматологів і ортопедів.

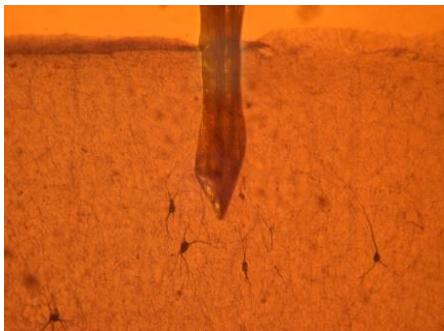
Ілюстрації до методик, що використовуються при виконанні окремих НДР

Встановлення часово-просторових закономірностей функціонування моторної кори й пов'язаних з нею нейронних систем мозку під час формування програми та реалізації рухового компоненту оперантного їждобувного рефлексу в шурів.

Їждобувні рухи. Стадія досконалої навички (14-й день) перша фаза руху - екстензія кінцівки

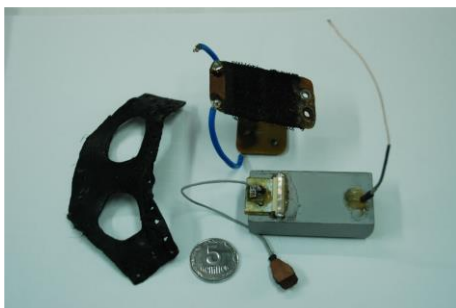
Вивчаються особливості імпульсної активності нейронів у моторній корі щурів під час вироблення і реалізації рухової навички. Для встановлення закономірностей функціонування церебральних центрів під час вироблення і реалізації їждобувного руху.

8-канальний металевий мікроелектрод серед нейронів моторної кори щура

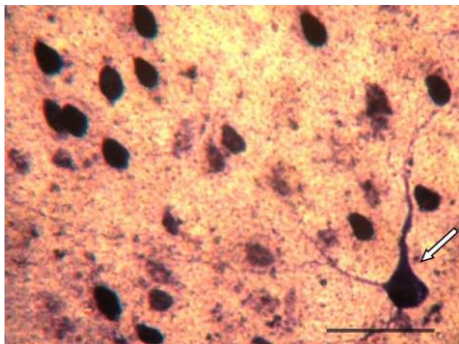

Щур з телеметричним 8-канальним передавачем

Пристрій для телеметричної передачі імпульсної активності нейронів

Використовуються імуногістохімічні та гістохімічні методи: встановлення просторових особливостей експресії білка ранньої відповіді c-Fos і розподілу NO-синтезуючих нейронів у різних структурах головного та спинного мозку під час реалізації такого оперантного рефлексу

**NO-синтазний нейрон
(позначено стрілкою)
серед нейронів із
експресією гену c-fos.
Масштаб – 25 мкм**

**Нейрони,
що містить
NO-синтазу і
контактують
із судиною**

Реєстрація ФКГ щурів під час здійснення їждобувних рухів

Тварина з передатчиком в експериментальній камері: на передньому плані – годівниця, з якої щур реалізує оперантний рух захоплення харчової кульки

Мікрофон і платформа рюкзачка для фіксації телеметричного передатчика

Використовуючи автоматизовану систему GAITRite®, досліджуються фізіологічні особливості організації просторово-часових параметрів ходьби людини.

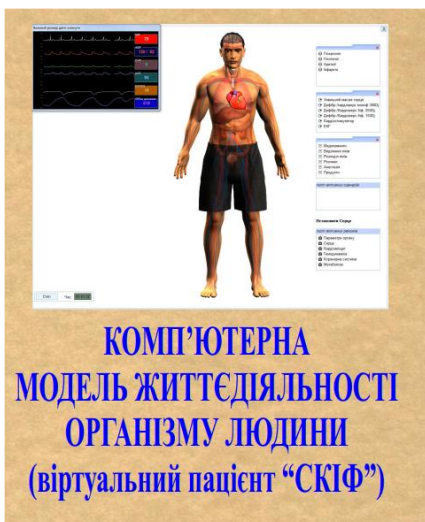
СИСТЕМА GAITRite представляє собою електронну доріжку з 22 тисячами сенсорів, яка в режимі реального часу реєструє просторові та часові параметри ходьби людини.

**Ходьба з
додатковим
моторним
завданням**

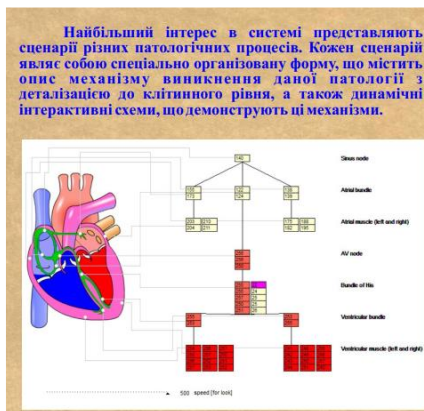
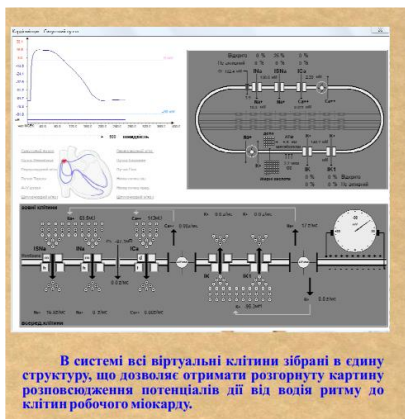

В останні роки комп'ютерна модель життєдіяльності організму людини (віртуальний пацієнт «СКІФ», розробник – академік Мороз В. М.) була презентована на багатьох виставках та конференціях:

1. 18-та щорічна Міжнародна зустріч з моделювання в охороні здоров'я = The 18th Annual International Meeting on Simulation in Healthcare, 13–17 січня 2018 р., Лос-Анджелес (США).
2. 19-та щорічна Міжнародна зустріч з моделювання в охороні здоров'я = The 19th Annual International Meeting on Simulation in Healthcare, 26–30 січня 2019 р., Сан-Антоніо (США).

3. Міжнародна зустріч з моделювання в охороні здоров'я = International Meeting on Simulation in Healthcare 2020, 18–22 січня 2020 р., Сан-Дієго (США).

Протягом 2015–2023 років на кафедрі захищено 4 кандидатські дисертації: Бабич Л. В., Хапіцька О. П., Макаров С. Ю., Чайковська О. В.

Протягом 2015–2023 років співробітниками кафедри опубліковано:

- монографій – 3
- підручників – 3 (8 їх перевидань)
- участь у перекладі з англійської мови 14-го видання підручника «Медицина фізіологія» за Гайтоном і Голлом
- навчально-методичних посібників – 31
- статей – 108
- тез – 76
- виступи на конференціях, з'їздах – 54, зокрема:
 - XIX З'їзд фізіологічного товариства України (м. Львів, 2015);
 - VII Конгрес товариства нейронаук (м. Київ, 2017);
 - XX З'їзд Українського фізіологічного товариства ім. П. Г. Костюка (м. Київ, 2019);
 - 2-й Міжнародний симпозиум «Європейські студії антропологічних досліджень». Медико-соціальні системи в умовах пандемії COVID-19 (м. Вінниця, 2020);
 - Tissue Engineering and Regenerative Medicine International Society. European Chapter Conference 2022 (Krakow, Poland, 28th June – 1st July 2022).

Література про кафедру нормальної фізіології ВНМУ ім. М. І. Пирогова

1. Наукова конференція студентів : [про наук. конф., присвяч. акад. І. П. Павлову, у Вінниц. мед. ін-ті. Є про Г. В. Скіпіна, зав. каф. нормальної фізіології] / М. Гіндін // Більшовицька правда. – 1940. – 16 берез. (№ 62). – С. 4.

2. Розвиток фізіології людини і тварин в наукових центрах Правобережної України (Дніпропетровськ, Вінниця) : [про каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Д. С. Воронцов // Нариси з історії фізіології в Україні / Д. С. Воронцов, В. В. Нікітін, П. М. Серков. – Київ, 1959. – С. 149–155.

3. Молодим усюди в нас дорога : [про Е. Г. Захарову, аспірантку каф. нормальної фізіології] / К. Топчієва // Молодий медик. – 1960. – 6 листоп. (№ 26/27). – С. 3.

4. Праця прикрашає людину : [про Н. В. Братусь, доц. каф. нормальної фізіології] / М. Вітте // Молодий медик. – 1960. – 9 берез. (№ 10). – С. 1 : фот.

5. Бути гідним епохи : [про роботу каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / М. Вітте // Молодий медик. – 1961. – 29 черв. (№ 26/27). – С. 2.

6. Наша гордість : [про Г. М. Смолякову, аспірантку Вінниц. мед. ін-ту] / К. Топчієва // Молодий медик. – 1962. – 14 груд. (№ 23) . – С. 2 : фот.

7. Наша гордість : [про Н. В. Братусь, зав. каф. нормальної фізіології] / О. Левчук // Молодий медик. – 1965. – 15 трав. (№ 19). – С. 2.

8. Пошуки науковців : [про наук. роботу співробітників каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1965. – 13 лют. (№ 6). – С. 2.

9. Святкові інтерв'ю : [інтерв'ю з зав. кафедр, в т. ч. із Н. В. Братусь, зав. каф. нормальної фізіології] // Молодий медик. – 1965. – 6 листоп. (№ 36). – С. 1.

10. Форум учених : [про участь науковців каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту у VII наук. конф. з вікової морфології, фізіології та біохімії (Москва, квіт. 1965 р.)] / Ю. Лучанський // Молодий медик. – 1965. – 29 трав. (№ 21). – С. 1.

11. З історії кафедри нормальної фізіології Вінницького медінституту / Н. В. Братусь, К. П. Топчієва // Молодий медик. – 1967. – 21 січ. (№ 3).

12. Пізнати невіршене : [про наук. дослідж. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту та молодого науковця В. М. Казакова] / К. Топчієва // Молодий медик. – 1968. – 24 трав. (№ 20).

13. Некоторые итоги учебной и научной деятельности кафедры нормальной физиологии / Н. В. Братусь, Е. П. Топчиева // Основные этапы и направления деятельности Винницкого медицинского института им. Н. И. Пирогова : материалы юбилейной науч. конф. ВМИ / отв. ред. М. П. Рудюк. – Киев, 1969. – С. 60–62.

14. Цінуйте студентські роки! : [лист Г. С. Белканія, випускника Вінниц. мед. ін-ту, до Н. В. Братусь, зав. каф. нормальної фізіології] // Молодий медик. – 1969. – 17 жовт. (№ 33). – С. 1.

15. А що вивчає нормальна фізіологія? : [про роботу каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1971. – 1 лип. (№ 25/26). – С. 3.

16. Аспірант В. Мороз / О. Голяченко // Молодий медик. – 1971. – 4 черв. (№ 22). – С. 1 : фот.

17. Лекцію читає Ніна Василівна : [про Н. В. Братусь, зав. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / М. Зільберт, М. Барська // Молодий медик. – 1971. – 19 берез. (№ 11). – С. 1 : фот.

18. Троянди і білий халат : [про Г. Янчик, асист. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Л. Паламарчук // Комсомольське плем'я. – 1971. – 27 лют. (№ 25).

19. Кафедра нормальної фізіології : [про напрями роботи каф. в умовах наук.-техн. прогресу] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1973. – 29 черв. (№ 25/26). – С. 2 : фот.

20. Підсумовуючи зроблене : [про звітно-виборчі збори каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Г. Янчик // Молодий медик. – 1973. – 7 верес. (№ 27). – С. 1.

21. Підсумки виконання соціалістичних зобов'язань : [про роботу кафедр Вінниц. мед. ін-ту за 1974 р., в т. ч. каф. нормальної фізіології] / Л. Устименко // Молодий медик. – 1975. – 10 січ. (№ 2). – С. 1.

22. Pozнайомтеся: кафедра нормальної фізіології / Г. Смолякова // Молодий медик. – 1976. – 4 черв. (№ 21/22). – С. 1.

23. Інтенсивні наукові дослідження : [про наук. роботу каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / О. Левчук // Молодий медик. – 1978. – 20 жовт. (№ 35). – С. 2.

24. Від студентки – до професора : [про Н. В. Братусь, проф. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / П. Дацишин // Молодий медик. – 1979. – 15 черв. (№ 22/23). – С. 3.

25. Вживаються конкретні заходи : [про роботу каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1980. – 28 листоп. (№ 38). – С. 1.

26. Студентам – глибокі знання : [про навч. роботу каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1981. – 24 жовт. (№ 34). – С. 1.

27. Слово про парторга : [про Г. В. Янчик, доц. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Г. Степанюк // Молодий медик. – 1982. – 19 лют. (№ 7). – С. 1.

28. Кафедра нормальної фізіології / Г. Смолякова // Молодий медик. – 1983. – 20 трав. (№ 19/20). – С. 3.

29. Всесоюзний з'їзд фізіологів : [про участь науковців каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту у з'їзді Всесоюз. фізіол. т-ва ім. І. П. Павлова] / С. Шинкаренко // Молодий медик. – 1987. – 13 листоп. (№ 35). – С. 2.

30. Вчений, педагог, громадський діяч : [про вченого-нейрофізіолога П. М. Сєркова] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1988. – 30 верес. (№ 30). – С. 1.

31. У творчих пошуках : [про М. В. Йолтухівського, асист. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / Н. Братусь // Молодий медик. – 1988. – 9 берез. (№ 27). – С. 2.

32. Майстер своєї справи : [про О. В. Левчук, викл. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] // Молодий медик. – 1989. – 2 черв. (№ 21). – С. 1.

33. Пам'яті товариша : [про К. П. Топчієву, д-ра мед. наук, доц. каф. нормальної фізіології] // Молодий медик. – 1989. – 24 листоп. (№ 36). – С. 1 : фот.

34. Підходить нужно творчески : [обговорення колективом каф. нормальної фізіології статті ректора ін-ту В. М. Мороза «Головний критерій – якість підготовки лікарів»] / Н. В. Братусь // Молодий медик. – 1992. – 17 січ. (№ 2). – С. 2.

35. Слово про колегу : [про Г. М. Смолякову, доц. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] // Молодий медик. – 1992. – 14 лют. (№ 5). – С. 2.

36. Історія кафедри нормальної фізіології / Н. В. Братусь // Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова : матеріали з історії ун-ту / ред. В. М. Мороз. – Вінниця, 1994. – С. 44–51.

37. Слово о профессоре Н. К. Витте : [про проректора навч.-учб. частини і зав. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] // Журн. Акад. мед. наук України. – 1999. – Т. 5, № 3. – С. 282–293 : фот.

38. Василь Максимович Мороз : (до 60-річчя з дня народження) // Фізіол. журн. – 2001. – Т. 47, № 6. – С. 99–100 : фот.
39. Слова вдячності вчителям : [про викладачів каф. нормальної фізіології Вінниц. держ. мед. ун-ту та його ректора В. М. Мороза] / О. В. Власенко // Вісн. Вінниц. держ. мед. ун-ту. – 2002. – Т. 6, № 1. – С. 8–9 : фот.
40. Братусь Ніна Василівна / О. Г. Процек // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2004. – Т. 3: Біо–Бя. – С. 432 : фот.
41. Вітте Микола Карлович / Ю. І. Кундієв // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 4: В–Вог. – С. 641–642 : фот.
42. Історія життя та етапи наукової діяльності академіка П. М. Серкова : (до 100-річного ювілею вченого) / В. С. Білокриницький // Фізіол. журн. – 2008. – Т. 54, № 5. – С. 8–13.
43. Пилип Миколайович Серков : (до 100-річчя з дня народження) / П. Г. Костюк, В. М. Сторожук, В. Ф. Сагач // Фізіол. журн. – 2008. – Т. 54, № 5. – С. 3–7.
44. Бесіди з академіком Пилипом Миколайовичем Серковим / Ю. Г. Віленський, А. М. Шевко. – Київ : Наук. думка, 2009. – 191 с.
45. Люди и время / В. Н. Казаков. – Донецк : Вебер, 2009. – 338 с. – Вінницький період. С. 37–142.
46. Казаков Валерій Миколайович / Г. К. Северин // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2011. – Т. 11: Зор–Как. – С. 672 : портр.
47. Пам'яті Пилипа Миколайовича Серкова / В. Ф. Сагач // Фізіол. журн. – 2011. – Т. 57, № 4. – С. 117–119 : фот.
48. Василь Максимович Мороз : (до 70-річчя від дня народження) // Експеримент. та клініч. фізіологія і біохімія. – 2012. – № 1. – С. 105–106.

49. Воскресити дороге обличчя... : [про Г. М. Смолякову, доц. каф. нормальної фізіології Вінниц. нац. мед. ун-ту] / В. Пустіва // Вінницька газета. – 2012. – 13 квіт. – С. 8.

50. Довгих років діяльності та великих успіхів! : [колектив каф. нормальної фізіології Вінниц. нац. мед. ун-ту про ректора В. М. Мороза] // Молодий медик. – 2012. – Січ. (№ 1). – С. 9 : фот.

51. Мороз Василь Максимович : біобібліогр. покажч. до 75-річчя від дня народж. / Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова, каф. норм. фізіології, Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова, Наук. б-ка ; уклад.: М. В. Йолтухівський, Н. М. Кравчук. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 132 с. : іл. – (Серія «Вчені нашого університету»).

52. Потомственный гигиенист Петр Витте и его вклад в отечественную медицину труда: [є згадка про його батька Миколу Карловича Вітте, зав. каф. нормальної фізіології Вінниц. мед. ін-ту] / И. М. Трахтенберг // Новости медицины и фармации. – 2018. – № 9. – С. 16–17 : фот. цв.

53. Михайло Володимирович Йолтухівський: «Я вважаю за щастя працювати зі своїми колегами» / М. В. Йолтухівський // Молодий медик. – 2018. – Лют. (№ 2). – С. 6–7 : фот.

54. Мороз Василь Максимович / М. В. Йолтухівський // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2019. – Т. 21: Мікро–Моя. – С. 556 : портр.

55. Знаменна постать вітчизняної фізіології : [про П. М. Серкова] // Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова : монографія / О. А. Юрчишина [та ін.] ; Наук. б-ка ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; авт. передм.: С. Моргунов, В. М. Мороз. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – С. 308–322 : іл., фот.

**Іменний покажчик
працівників кафедри нормальної фізіології
ВНМУ ім. М. І. Пирогова**

Бабич Л. В.	120–121, 132, 133, 141
Бандурка Н. М.	73, 107–108, 132
Белік Н. В.	111–112, 132
Богачук Г. П.	57–60
Богомаз О. В.	99–100
Борейко Т. І.	87, 90–92, 96, 97, 98, 132
Братусь Н. В.	5, 10, 12, 13, 20, 22, 23–26, 28, 34, 46, 51, 59, 70, 78, 87, 96, 97
Буреннікова Л. Ю.	34, 64–65, 70, 78, 87, 96, 97
Ващук А. А.	34, 66–67
Величко Т. О.	74, 87, 114–115
Вітте М. К.	4, 28, 29–31, 37, 38
Власенко Ол. В.	13, 83, 78, 83–85, 87, 94, 96, 97, 98, 132, 133, 134
Власенко Окс. В.	127–128, 132, 134
Волошина І. Я.	10, 18
Гусакова І. В.	96, 102–103, 132
Дацишин П. Т.	34, 46–47, 70, 71, 78, 87, 96, 97, 132
Дем'яненко Л. П.	86–87, 96, 132
Довгань О. В.	96, 105–107, 132, 134
Дорошенко І. І.	28, 33–34
Жовноватая О. Д.	20, 27
Захарова Е. Г.	28, 34, 37
Іванов О. Н.	34, 62–63

Йолтухівський М. В.	5, 70, 71–77, 78, 84, 87, 94, 96, 97, 98, 132, 133
Казаков В. М.	28, 34, 40–41
Карлащук Р. В.	118, 133
Кобернік А. П.	28, 34, 42
Коновалов С. В.	109–110, 132, 134
Костюк Л. В.	121–122, 132
Кузьмінський Я. В.	113
Кулагін М. М.	10, 19–20, 28
Левчук О. В.	28, 34, 35–36, 59, 70, 71, 78, 87, 96, 97
Леонова Є. Ф.	13, 15–16, 20
Леонтьєва Е. М.	70, 87, 96
Лойко Л. С.	118–119, 132, 134
Макаров С. Ю.	129–130, 134, 141
Маломуж І. П.	50
Маркевич В. Е.	34, 69, 70
Матінченко Н. М.	28, 44
Мацюк О. В.	87, 90
Мороз В. М.	5, 13, 34, 51–56, 59, 64, 70, 78, 84, 87, 94, 96, 97, 98, 132, 133, 134, 140
Ніколаєнко О. О.	82
Олійник І. Ф.	28, 32–33
Омельченко О. Д.	78, 79–81, 87, 96, 97, 132
Осташков К. В.	10, 20, 21–22, 28
Очеретна О. Л.	116–117, 132
Подобедова Я. А.	20
Подолужна Т. А.	131, 133

Попова Л. П.	128–129, 133
Рокунець І. Л.	87, 93–96, 97, 98, 132, 133
Рисинець Т. П.	125–126, 132
Светланова Т. О.	20, 22–23, 28
Серков П. М.	4, 8–14, 16, 18, 20, 22, 24, 59
Сидорук І. Ю.	126, 133
Скіпін Г. В.	4, 7–8
Сковорода-Зачиняєв О. І.	4, 6
Смолякова Г. М.	28, 34, 38–40, 70, 71, 78, 87, 96, 97
Соловійова Л. О.	34, 61–62, 70, 96
Стельмашук А. О.	131, 132
Сторч М. М.	34, 63–64
Супрунов К. В.	87, 88–89, 96, 97, 132
Тищенко І. В.	74, 115–116
Топчієва К. П.	10, 16–18, 20, 28, 34, 70, 71, 78
Хмелевський А. М.	34, 49
Хмель Л. Л.	104, 132
Царюк Л. Л.	28, 34, 44–45
Чайковська О. В.	123–124, 133, 134, 141
Чорний В. М.	28, 43
Шаповал О. М.	96, 100–102, 132
Шевлягіна А. М.	122
Шинкаренко С. О.	34, 67–68, 70, 71, 78, 87
Янчик Г. В.	34, 48–49, 59, 71, 78
Яременко М. С.	28, 31–32

Підписано до друку 25.01.2023.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Друк. арк. 9,5. Умов. друк. арк. 8,84. Обл.-вид. арк. 8,4.
Наклад 100 прим. Зам. № 487/1.

Віддруковано ФОП Корзун Д.Ю. з оригіналів замовника.
Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця
серія В02 № 818191 від 31.07.2002 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>